« بوزانتيون »
ارمنيجه يومى وسياسى غزته . صاحب امتياز ومدير مسؤلى
بوزانت كچيان
مطبعه واداره‌خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده ٣٨ نمرولى
دائرهٔ مخصوصه‌ده‌در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մէճիտ, վեցամսեայ 3½, եռամսեայ 2: —Արտասահման 40 ֆր. վեցամսեայ 20, եռամսեայ 10: Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Ռուսիայէ:

ԲՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի գիմաց թերթին կ'ստորագրէ միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԸ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38
CONSTANTINOPLE

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 252 — Կ. ՊՈԼԻՍ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1897 ՕԳՈՍՏՈՍ 27/8 ՍԵՊՏ. — 11 ՌԵՊԻ ԻՒԼ ԱԽԸՐ 1315. — 27 ԱՂՍՈՍԹՈՍ 1313 — Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 252

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՊԱՏՈՒԻՐԱՆԸ

Խօսքերնիս Մովսէսի տասներորդ պատուիրանին վրայ չէ. Պառնըմի տասներորդ պատուիրանին վրայ է. Մովսէս պատուէրները տուաւ Հրեաներուն. Պառնըմ պատուէրներ տուաւ գործի մարդ ըլլալ ուզողներուն: Եւ Հրեայք, եթէ այնքան հարուստ ազգ մը եղան, աւելի Պառնըմի խորհուրդներուն անսալով է քան Մովսէսի. Աւելի բաց Հրէին համար Մովսէսի տասներորդ պատուիրանն այնքան կարեւորութիւն չունի և չէ ունեցած որքան Պառնըմի տասներորդ պատուիրանը: Գիտէք թէ ով էր Պառնըմ, ինչէ յառաջ եկած համբաւաւոր Ցուցամարդը (շօ-մըն) որ սկսեալ կենդանիներէ ամէն կերպ տարօրինակ առարկաներու ցուցադրութեամբ միլիոններ վաստկեցաւ. Այս մարդ գործի ասպարէզը մտնելու պատրաստուող պատանիներու կարգ մը պատուէրներ տուած էր, որոց վերջինն՝ յորում իր բովանդակ փորձառութիւնն ու յաջողութիւնը կ'ամփոփուէր, սա էր. «Միշտ ծանուցում ըրէք»: Այս պատուէրին այնքան խոհեմ մտօք կը հետեւին Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ որ անոր գործադրման յառաջ բերած հրաշալիքներն այս թերթի մասնաւոր ցուցահանդէսով մը պիտի պարզուին Հոլանտայի մէջ: Մեր այս աւուր թերթով հրատարակուած յօդուած մը հետաքրքրական տեղեկութիւններ կու տայ «ռէքլամի ցուցահանդէսին» վրայ: Ապրանքի մը կամ ապրանք ծախողի մը, և փախաւքրանքի (?) այլ հրապարակային գործիչի մը գովեստը պարունակող գրութեան «ռէքլամ» կ'ըսեն: Իր վրայ խօսիլ տալով իր ապրանքը ծախել տալուն մեծ գաղտնիքը ռէքլամին մէջ է: Ռէքլամը կրնայ պարզ ըլլալ կամ քաղաքավար, անկեղծ, կամ սխալ, աչքի զարնելու չափ խոշոր, կամ նրբօրէն ուշադրութիւն ըլլալու չափ փափուկ: Բայց ռէքլամը ռէքլամ է: Ամենէն բազմամբոխ միջավայրերու մէջ ամէնէն աւելի զբաղած մարդուն աչքն, ամենաապատիկ մրցումի յորձանուտին մէջէն, գնորդին՝ յաճախորդին ուշադրութիւնն իր վրայ սեւեռել տալուն հնարքն է:

Ճանչնալու և զարգանալու համար քաղաքակրթութեան ինչպէս ուրիշ միջոցներն, այս միջոցն ալ, ծանուցումը, ռէքլամը, շատ քիչ մտաւ մեր մէջ, և շնորհիւ մեր պահպանողական ոգւոյն, խիստ քիչ յառաջդիմեց: Պահպանողական ոգին լաւ է երբ ազգային-եկեղեցական օգտակար աւանդութիւններ, յաւերժութիւններ, կապակցութիւններ ամուր պահելու կ'ծառայէ: Բայց երբ գործառնութեան, հաղորդակցութեան, կենցաղավարութեան հին ծերացած մեթոտներ անփոփոխ պահել միայն կ'նշանակէ, բացարձակ վնաս և նոյն իսկ փտում կ'դառնայ պահպանողական ոգին: Շատ հայ վաճառականներ և արհեստագէտներ անխախտ նշանաբան մ'ունին յորմէ բնաւ չեն շեղիր. «Զիս ամէն ոք կ'ճանչնայ. իմ ապրանքս ամէնուն ծանօթ է. իմ վաճառատունս ամէնուն աչքին տակ է. ինչ պէտք ունիմ ծանուցման»: Եւ կամ «Ես յաճախորդներէս գոհ և շնորհակալ եմ, եկողին տեղ չունիմ որ»: Եւ այսպիսի խօսքեր տնտեսական տագնապի ժամանակին մէջ ալ, երբ սովորական եղած է գանգատիլ գործերու դադարումէն և շահերու նուազումէն:

Մեր գործի մարդերուն այս կարճամիտ քաղաքականութիւնը շատ վնասաբեր եղած է իրենց, բայց ամէնէն ծանր հիւանդն այն է որ ինքզինք հիւանդի տեղ չի դներ. իրենց չուրջ Հրեան, Յոյնն և Եւրոպացին ռէքլամին շնորհիւ մարդ կ'ըլլան, յաճախորդ կ'շահին նոյն իսկ մեր ազգայնոց մէջէն, բայց մերինները չեն նայիր իրենց չորս դին թէ ինչ կ'անցնի կ'դառնայ: Տնտեսական կռուանին վրայ յառաջդիմութեան մեծագոյն արգելքներէն մէկն է գտնուած յաճախորդներուն թիւէն գոհանալը: Ան խանութպանն, ան հաստատութիւնն, որ կ'ըսէ թէ «Ինչ՞ս պէտք, չատ յաճախորդներս զիս կ'ճանչնան, և ես զանոնք եմ յաճախորդներէս, աւելին չեմ ուզեր», ո՛չ միայն կայուն վիճակի մէջ մնալու դատապարտուած է, այլ և շատ չանցած իր այն կայուն վիճակ դատապարտուած է յետադիմութեան փոխուելու. զի երբ իր չուրջ ամէն ոք կ'յառաջդիմէ, ինք քանի որ նոյն տեղը կ'մնայ, ժամանակ մը ետքն իր մրցակիցներէն ետ մնացած պիտի ըլլայ, և իր յաճախորդներն անդիմադրելիութեամբ պիտի կորսնցնէ: Յաճախորդը կու գայ և կ'երթայ: Յաճախորդը՝ ռամիկ բառով «մայմուն իլթիճէլը» է, այսօրն փոփոխամիտ է, յեղյեղուկ է, այսօր կայ, վաղը չկայ: Պէտք է միշտ նոր յաճախորդ շահելու ճարը նայիլ: Այս ալ իր վրայ խօսիլ տալով կ'ըլլայ, ռէքլամով կ'ըլլայ, լրագրի մէջ, թէ լրագրէ դուրս:

Սակայն մրցման շրջանին մէջ ուր մտած են գործերը, բոլորովին նոր և ազդու մեթոտներ պէտք են մեր վաճառականներուն, սեղանաւորներուն և արհեստագործներուն՝ կորսուած յաճախորդներուն տեղը նոր յաճախորդներ հրապուրելու համար: Սխալ է այն կարծիք թէ ուշադրութիւն հրաւիրելու, յաճախորդ շահելու համար ծախք ընել խոհեմութիւն չէ երբ գործերը բանուկ չեն: Այսպէս մտածող միամիտները գործերուն բանուկ եղած ժամանակն ալ իրենց վիճակէն գոհ ըլլալնուն համար ռէքլամին պէտքը չէին զգար: Ճշմարտութիւնն այս է որ յաճախորդն հրապուրելու աւելի մեծ զգուշութիւն պէտք է կրել երբ տակաւ են գործերը: Ծախքն որ կ'ըլլայ գործ մը ազդարարելու համար նոյնքան անհրաժեշտ է որքան խանութին վարձքն, որքան արհեստական գործիքն, որքան այն ապրանքն իսկ որոյ վրայ պիտի գործուի. զի ո՛րչափ աւելի ճանչուին մարդն և իր ապրանքն, այնքան աւելի պիտի արժեն մին և միւսը: Մեք կ'ճանչնանք հազարաւոր ոսկիի բեռի տակ մնած հայազգի գործատէր որ տարին մի քանի ոսկի ծանուցման, հրաւէրական ծախքը խնայելուն համար նուազ կ'շահի քան իր յոյն մրցակից, որ զուրկ է իր շատ մը առաւելութիւններէն: Բայց Յոյնը քաջ գիտէ գործառնութեան նոր մեթոտներն յօգուտ ի կիր արկանել, և նորդէն օր ըստ օրէ փորձով հաստատուած ճշմարտութիւններու կարգը կ'անցնի այս գիտցութիւն թէ Յոյնք Հայոցմէ աւելի աղէկ գիտեն յաճախորդը քաշելուն և բռնելուն արուեստը: Աչքերնիդ չորս կողմ պտտցուցէք Պոլսոյ պատերուն վրայ, և յունարէն շատ աւելի կ'կարդաք անոնց վրայ քան հայերէն: Յոյն լրագրաց մէջ ալ շատ աւելի յոյն տուներու և յունական գործերու ազդեր պիտի տեսնէք քան հայ թերթերու մէջ հայ տուներու և հայկական գործերու ազդեր: Դժբախտութիւն մ'է որ այս մասին հայ լրագրաց սիւնակներն աւելի օտարներուն կը ծառայեն քան Հայերուն:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆ Ի ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ

Գ.

Ընդհանրապէս, Զուիցերեան Տէրութեան քննութիւններն հետեւեալ կէտերուն վրայ կ'կատարուին.—

1. Դիրք.—Դպրոցը պէտք է շինուի չոր գետնի վրայ, ըլլայ օդասուն, բաց, հեռու ամէն տեսակ շառաչոտ, վասաողջ կամ վտանգաւոր շէնքերէ: Մօտերը պէտք է գտնուի նաև չոր գետին մ'՝ մարմնակրթանաց և զբօսանքի յատկացեալ: Այս գետինն աշակերտ գլուխ պէտք է առ նուազն 8 մեդր 2 տէսիմեդր մակերեւոյթ ունենայ: Դպրոցին մօտ աղբիւր մը պէտք է կառուցուի:

2. —Շինուածք: Պատերը միայն քարէ կամ աղիւսէ պէտք է ըլլան. տանիքը ծածկուած ըլլալու է կղմինտրով կամ հերձաքարով: Շէնքը պէտք է ունենայ առ նուազն երկու մայր դուռ: Սանդուղները պէտք է ըլլան լայն, ունենան դիւրելանելի աստիճաններ ու պատսպարուած ըլլան յարմար վանդակապատերով: Մասնաւոր տեղեր յատկացուած պէտք է ըլլան հագուստ, գլխարկ և հովանոց պահելու: Ուր որ միջոցները ներեն, աղբիւր եւ լուացարան շինուին: Տախտակամածները կարծր փայտէ ըլլան: Մարզարաններուն մէջ վտանգաւոր նիւթեր չկացուին:

3. Ամէն դպրոցի մէջ անհրաժեշտ համարուած տեղեր.—1. Դասարաններ: 2. Սրահ մը (աղեկանց) Ձեռագործի համար: 3. Ժողովարան մը (համախօսութեանց, եւ լսի համար), գլխաւորապէս երկրորդական վարժարաններու մէջ: 4. Մարմնամարզարան: Շատ հաշւնդներու (?) մէջ ուրիշ մասեր ալ կ'աւելցնեն ասոնց վրայ:—Դասարանին մակերեւոյթը պէտք է ըլլայ առ նուազն 1 մեդր 2 տէսիմեդր, աշակերտ գլուխ: Բարձրութիւնը 3½ մեդրէն պակաս չի կրնար ըլլալ: Ձեւը պէտք է ըլլայ ուղղանկիւն: Լոյսը կարելի եղածին չափ պէտք է գայ Արեւելքէն կամ Հարաւային-Արեւելքէն: Եթէ շէնքը կղզիացեալ ըլլայ եւ լոյսը միակողմանի, լուսամուտներուն մակերեւոյթին եւ գետնին մակերեւոյթին համեմատութիւնն առ նուազն 1 առ 5 պէտք է ըլլայ: Եթէ դասարանները խոր են կամ եթէ դիմացը շատ մօտէն շրջապատուած է տուներով ու ծառերով, լոյսը կրնայ զանազան կողմերէ գալ եւ պատուհաններու թիւը պէտք է բազմապատկուի, ձախ կողմէն եկած լոյսը ամէնէն զօրաւորն ըլլալով: Վերի կողմէն լոյս՝ բացարձակապէս անընդունելի:

4. Կահոյք.—Նախակրթարաններու համար չորս տարբեր բարձրութեամբ գրասեղաններ պէտք է հաստատուին. երկրորդական վարժարաններուն համար երեք տեսակը բաւական կրնան համարուիլ: Գրասեղանները պիտի ըլլան երկու հոգինոց, շարժուն մակերեւոյթով եւ շարժուն նստարաններով: Գրասեղանին լայնքը պէտք է ըլլայ 36—44 սանդիմեդր, երկայնութիւնը մէկ աշակերտի համար՝ առ նուազն 50 սանդիմեդր: Դարակին վրայի մասին հակումը 15—18 աստիճան պէտք է ըլլայ:—Ցուցահանդէսին մէջ ի տես դրուած ամէնէն կատարեալ գրասեղաններն էին Զուրիխի, Պեռնի եւ Ժընեւի դպրոցներունը: Առաջին նահանգի դպրոցներուն մէջ գործածուած գրասեղաններուն ոտքերն երկաթէ կազմուած էին, տախտակամածին կրթնած մասը փայտէ: Դարակին մակերեւոյթին ետեւի մասը քիչ մը խոտոր. այս մասին մէջ՝ իրարմէ բաւական հեռու՝ կաղամարի համար երկու տեղեր փորուած են՝ քառակուսի եւ բաւական խոր. ծակերուն մէջ մէկ մէկ ապակիէ կաղամար՝ զինկէ ամանի մը մէջ, շարժուն: Ամանին վրայ սեւ կռածոյ երկաթի թիթեղէ կափարիչ մը, ետեւէն միայն գամուած: Դարանը կազմուած պարզապէս երկայն ուղիղ տախտակէ մը: Նստարանին ետեւն ալ ոտքերն ալ երկաթէ. տակը փայտով միացած գրասեղանին հետ: Վերի կողմը, կռնակին կրթնելիք մասը միայն տախտակէ:— Նոյն նահանգի մանկապարտէզներուն գրասեղանները կ'բաղկանան քառակուսի, չորս ոտքով պարզ սեղանէ մ'՝ որուն առջեւ երկու աթոռակներ, յենարանով: Իսկ ձեռական աշխատութեանց համար, հարթ մակերեւոյթով պարզ սեղան մը, առանց դարանի, միացած երկու յենարանաւոր նստոցներու հետ (ոչ-անջատ), որք կրնան դէպ ի ետ ծռիլ երկաթեայ կազմածի մը միջոցաւ, այնպէս որ տղան կրնայ ազատ հանգիստ կենալ սեղանին առջեւ՝ երբ պէտք ըլլայ:

Պեռնի վարժարաններուն մէջ գործածուած գրասեղաններուն դարանին կափարիչը դարանէն բաւական լայն է, և հետեւաբար եզերքէն դուրս ելած: Կաղամարներուն վրայ, գրասեղանին փայտէն իսկ կազմուած հորիզոնաձեւ շարժող կափարիչ մը: Նստարանը, միշտ յենարանաւոր, միացած գրասեղանին հետ: Նստարանն ո՛չ հարթ, այլ գոգաւոր, նեղ փայտերէ կազմուած, այնպէս որ շատ հանգստաւէտ է: Շարժուն են նստարաններն եւ կրնան վեր ելնելով կրթնիլ յենարանին: Նստարաններուն վրայ շարժուն բարձ՝ ի պէտս կարճահասակ աշակերտաց:

Իսկ լաւագոյն գրասեղանը տեսնելու համար պէտք է անցնիլ Ցուցահանդէսին [illegible] Ժընեւին մէջ, ուր իւթեալ նախակրթարանն է որ կը ներկայանայ այցելուին: Մօչէնի, Ժընեւցի մանկավարժ-ճարտարագէտին հնարած «առողջապահական գրասեղանն» է այն, որ զուիցերիացի և Ֆրանսացի ձեռնհաս իշխանութեանց բարձր գնահատմանն է արժանացած և Ֆրանսայի զանազան ցուցահանդէսներուն մէջ արդէն շահած ոսկի մետալներուն վրայ աւելցուցած է Ժընեւի ցուցահանդէսին մէջ վաստկած ոսկի մետալը: Մեծ հռչակ հանեց եւրոպական զանազան կրթական հաստատութեանց մէջ Մօչէնի «նորահնար առողջապահական գրասեղանն» որոյ աւանդ խիստ համառօտ նկարագիրը կու տանք: Դարակը կեռի (գօ-էմայլէ) միջոցաւ կրնայ ուզածին չափ խոնարհիլ և ուղղուիլ ըստ պէտքին, ինչպէս որ աշակերտն ուզէ գրել, կարդալ, գծագրել, ձեռական աշխատութեամբ պարապիլ, նստած կամ յոտնի: Տախտակը ունի նեղ եւ հեշտ է: Եզերքի գետնազանիկ միայն մէջտեղը կայ, որով նախաբազկին երակները կամ ջիղերը չեն կրեր ճնշում.— Նստարանը շարժուն է և գրասեղանէն 3—5 հարիւրորդամեդր հեռու, բայց դիւրաւ կարելի է մէջը մտնել: Քիչ մը դէպի ետ հակած է և շնորհիւ շարժուն յենարանին՝ իր լայնութիւնը կ'համապատասխանէ միշտ տղուն բարձրակներուն: Շարժուն յենարանը, քիչ մը դէպի ետ հակած, հինգ տարբեր դիրքերով 9 հարիւրորդամեդրի հեռաւորութիւն մը կ'ներկայացնէ, ինչ որ մեծ առաւելութիւն մ'է պզտիկ տղոց համար: Պատուանդանն ալ շարժուն է և երեք տարբեր դիրքեր կրնայ առնել:— Բայց Մ. Մօչէն միևնոյն ատենը չէ բռած իր հոգածութեան առարկայ. դասաւորակն ալ օգտուած է ճարտարութենէն՝ նոր դրութեամբ թանաք մը, որոյ յենարանը նոյնպէս շարժի կեռի մը միջոցաւ. իր գրասեղանին վրայի դարակն ալ կ'շարժի փայտէ կեռի միջոցաւ եւ կրնայ առնել ամէն դիրք: Որչափ փափաքելի է որ Պատ. Ուսումն. Խորհուրդը եթէ իբր նմոյշ ունենայ այս հռչակաւոր նոր գրասեղանն որ 55 ֆր. կ'արժէ: Ինչ՞ու մենք ալ չփորձենք ունենալ, մեր միջոցներուն ներած սահմանին մէջ, մեր մանկավարժական Բանգարանը:

Ճեմք.—Ճեմիչները մասնաւոր հոգածութեան առարկայ պէտք է ըլլան, բաւականաչափ ըլլան, մանչերու համար զատ, աղջիկներու համար զատ: Մշտահոս ջուրը պէտք է ապահովէ ճեմիչներուն մաքրութիւնը: (Մեր վարժարաններու ճեմիչներն համեմատաբար աւելի դժուար է մաքուր պահել՝ իրենց յօրինուածին, ձեւին իսկ պատճառաւ: Բայց, ապահովել որ այդ ճեմիչներն եւրոպականներու ձեւով շինուին, որչա՛փ առողջապահական խնամքներ ունինք անոնց նուիրելիք):

Ե. Թ. ՀԻՆԴԼԵԱՆ

ՌԷՔԼԱՄԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Հոլանտացիք կ'պատրաստուին Ամսթէրտամի մէջ ռէքլամի ցուցահանդէս մը կազմակերպել որ շատ շահեկան ըլլալ կ'խոստանայ, կազմակերպիչները ցոյց պիտի տան այցելուներուն ֆրանսական մեծ արհեստաւորներու կողմէ ամերիկեան ոճով յօրինուած «դարավերջիկ» ռէքլամը:

Ռէքլամն Եւրոպիոյ մէջ առեւտուրի հոգին է որով ամէն մարդ կ'զբաղի և որ օրէ օր եզական յարատեւութեամբ ամէն ինչ գրաւելու, ամէն տեղ թափանցելու վրայ է: Եթէ սրճարան մը մտնէք՝ խմելիքն կ'մատնէք գեղեցիկ գըրերով յայտարարութիւններ, ամէն կողմ տարածուած, մինչեւ իսկ ձեզի բերուած առարկաներու վրայ: Բոլորըլի սեղանն որուն քով նստած էք, իր վրայ ունեցած արձանագրութիւններով, ո՛ւ է բան մը կ'գովէ, կամ Բ. . . ի րինթինան կամ Զ. . . ի լօթօլան եւ կամ Թ. . . ի հեծելանիւները: Լուցկիի ամաններուն, ձեր ըմպելիքին հետ կարօտէն բերած թաժակակալին վրայ իսկ ռէքլամներ կ'գտնէք: Եթէ նամակ մը գրել ուզէք՝ ծծունն և կաղամարը ձեզի կ'իմացնեն թէ ո՛ւր կ'գտնուին լաւագոյն պէ—տէ—էն կամ օճառը: Բաւական վայրկեանի չափ կենալով եթէ հաճելի թուի ձեզ ժողվել այն տեղի յայտարարութիւնները՝ շատ ընդարձակ հաւաքածոյ մը կ'ունենաք: Ձեռնարկուներն իմացնելու համար տեսէք ինչ զոհողութիւններ յանձն կ'առնեն. Ցրուիչ մը նոր տեսակ սիկառի թուղթի տետրակներ կ'ցրուէ փողոցներուն մէջ. իր ետեւէն կուգայ խոշոր կառք մը որուն մէջ նոյն նմոյշներէն մեծ քանակութեամբ կ'գտնուին. ասոնք ձրիաբար հասարակութեան տրամադրութեան ներքեւ դրուած են: Անկէ կայ. վաճառականները սովորութիւն ըրած են իրենց վաճառքէն մաս մը իբր նմոյշ հասարակութեան բաշխել: Օրինակի համար, Ալժէրեան գինեվաճառներն իբր համ-տես տուներն կը ղրկեն երկու-երեք լիդրա գինի պարունակող շիշեր: Կոլօ-այի խմբագիրներէն մին քանի մը օրուան մէջ փորձի համար ընդունած է աղէկ տեսակէն օճառի կտոր մը, ակռաները փայլեցնող ջուրի սրուակ մը, յետոյ տուփ մը փոշի, վերջապէս լուծողական դեղահատներ: Թերեւս օր մ'ալ փորձելու համար տուները ղրկեն եզան մսի կողիկներ, կարագ, գլխարկ մը կամ զոյգ մը գուլպայ: Ուրիշ գինեվաճառ մը իր նոր բացած գինետան առթիւ կ'խոստանայ իր յաճախորդներուն նուէրներ տալ, բանալէ առաջ հետեւեալ յայտարարութիւնն ընելով. «Բացումի առթիւ, օգոստ. 20 շաբաթ օրը, բոլոր յաճախորդներս իրաւունք պիտի ունենան հետերնին տանելու քէխլիւէ հօյակերտ բաժակ մը որով պիտի խմեն իրենց ըմպելիքը:» Դիւրին է երեւակայել յաճախորդներուն ստուար թիւը զոր գինեվաճառը կ'ունենայ խանութը բանալուն պէս: Եւ որովհետեւ Բարիզի մանրավաճառաց ամէն առիթէ օգտուիլ կ'ուզեն, գինետան առաջ հաւաքուելով՝ բաժակները կ'գնեն ըմպելիքին արժած գնովն այնպէս որ շատերը ձրիաբար խմած կ'ըլլան: Զարմանալի չենք ըլլար երբ ըսենք թէ միեւնոյն յաճախորդը քանի՛ անգամ արդեօք գինետուն մտած ելած է:

Դիտելի է որ նախկին պարզ ազդարարութիւնները չմնացին. հիմակուաններն համբաւաւոր արուեստագէտներու կողմէ ստորագրուած մէյմէկ հրաշակերտներ (*) են զորս հաւաքածոյի տէրերը ձեռքէ ձեռք կ'յափշտակեն բարձր գներ վճարելով: Կառավարութիւնները գողութիւններն արգիլելու համար ազդու միջոցներ ձեռք առին: Վաճառականներն իրենց ռէքլամները միայն պատերու կամ տախտակորմերու վրայ դնելով չեն շատանար, թղթակէններու, հանրակառքերու ներքին կողմերն, երկաթուղեաց կառքերուն մէջ իսկ կ'տեսնուին: Կան նաև «Օր-Սանթա-Լիս» կոչուած և մեծ հօգիէ բաղկացեալ մունետիկները երրամին որ երկար գօրք վերարկու հագած և բարձր գլխարկներ դրած պուլվառներու վրայ երկու շարքով կեցած միաձայն կ'գոչեն. «Այս իրիկուն, ժամը 9ին, Ֆօլի-Պէռժէր թատրոնը... կողմէ շքեղ ներկայացումներ պիտի տրուին...» Այս սովորութիւն մեր քաղաքներուն մէջ ալ մուտ գտած և մինչեւ վերջին ատեններս շարունակած է. ամէն ոք կ'յիշէ դեռ մեր գիւղն երկայեան դեմ մունետիկին գոռ ձայնը փողոցներուն մէջ. [illegible] Այս [illegible] փութն մը շատ առաջ գնաց. Թատրոնի տնօրէններն անոր հետեւեցան և այնքան տարածուեցաւ որ մինչեւ թատերաբեմ թափանցեց: Դերասաններ բեմին վրայ սա տեսակ խօսակցութիւններ կ'ունենային. «Հեծելանիւով երջանկութենէն շատ յոգնած կ'երեւիք: —Գրեթէ ուժասպառ եղած եմ: —Ինչու ուրեմն գաւաթ մ' Բ...ի րինթինայէն չէք խմեր, գերազանց զօրացուցիչ է, հեծելանուորդներն անկէ միայն կը խմեն:» Այս պայմաններուն մէջ իսկ Եւրոպա չի հաւասարիր ռէքլամի տեսակէտով Անգլիոյ կամ Ամերիկայի, որոնց վաճառականներն իրենց վաճառքը ծախելու համար, այնքան հնարագէտ են որ մարդու թէ ուշադրութիւնն եթէ ծխողը կ'հրաւիրեն. օրինակի համար Բալմէրս-պիւսքիւի վաճառատունը կ'վարձէ կարգ մը լերկ մարդիկներ որոնք կ'երթան առաջնակարգ թատրոնի մը մէջ նուագածուաց ետեւի թիկնաթոռներու վրայ մէկ շարքով կ'նստին, իւրաքանչիւր իր անմազ գլխուն ետեւի կողմը կը լով նոյն վաճառատան անուան իւրաքանչիւր գիրն, այնպէս որ թատրոնէն ներս մտնող ամէն կարգէ անձինք խոկոյ այդ մարդոց գլխուն վրայ կ'կարդան.—Բալմէրս-Պիւսքիւի: Գալով մամուլին, Ֆրանսայի լրագիրք շատ ետ մնացած են բաղդատմամբ Անգլիոյ կամ Ամերիկայի լրագրաց, որոնց շատերը իրենց խմբագրական էջերուն մէջ իսկ ազդարարութիւն կ'տպեն: Պելժիայի մէջ լաւ խմբագրութեամբ ձրի թերթ մը կ'ելնէ, որ իր ծախքը չորրորդ երեսէն կ'հանէ: Լիէժի մէջ Մէօզ կը հրատարակուի 16 երես որոց 10ը բէ-պլիւլիէի յատկացուած է: Վերջապէս միշտ ռէքլամ, ամէն կողմ մուտ գտած, ամէն վայր պաշարած, անդադար պիտի հետապնդէ մեզի: Անոնք որ գիտեն ճարպիկօրէն օգտուիլ անկէ, հարստացած են. եթէ չէք հաւատար հարցուցէ՛ք սա... բայց մենք ալ հոս ռէքլամ չընենք:

Թ. Շ.

(*) Օրինակի համար Ֆն Պ. ի լօթօլայի համար շինած մէկ փայլուն աֆիշն, եւ ուրիշներ:

ՀԱՅ ՊԱՆԴՈՒԽՏՆԵՐՆ ԵՒ ՎԱՃԽԱՌՈՒԻՆԵՐԸ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի)

ՄՈՒՇ, 10 Օգս. 97.

Մինչ զանազան կողմերէ դժբախտութիւններ և գանգատներ կ'յայտնուին գաւառացի աստանդական պանդուխտներու վաստկած դրամներուն վաշխառուներու ձեռամբ փոխանակութեան դէմ, Մշոյ կողմէ դարձող «նիկլանի» Հայերը գոհունակութեամբ կը յայտնեն թէ Թիֆլիսեցի ծանօթ վաճառական Մովսիսով եղբարք մէկ երկու տարիէ հետէ ձեռնարկած են բարեգործութեան մը, սրբայօժար յանձն առնելով աշքատ մշակներու փոքրաքանակ լումաներն, — անոնց ճակատի քրտինքին արդիւնքը— առանց ձեռնափոխ և շէյ ընդունելով իրենց վաճառատան մէջ, փոխանցել իւրաքանչիւրին իր գաւառն, անոնց ազգատոհմ ընտանեաց հասցնելու համար:

Թէեւ Մովսիսով եղբարք իրենց վաճառատան մէջ միայն 3էլ կ'ընդունին և կ'փոխանցեն, այսու ամենայնիւ, հանդամեստ պանդուխտները մեծապէս կ'օգտուին: Այդ փոխանակութիւնը կը կատարուի ընդհանրապէս Կիւլինկեան Տան վրայէն, տեղւոյս վաճառականներէն Սահակեան Մարտիրոս աղայի միջոցաւ:

Այս գովելի բարեսրտութեան համար քաջալեր պատրաստականութիւն կ'ծանուցանենք (?), ի գիմաց բազմամեթու պանդ-

գունտերու, հրապարակային շնորհաւորութիւններ յայտնելու Մովլանով եղբայրներուն, ինչպէս և Նիւլպէնկեան տան։ Գոհունակութեան այս արտայայտութիւնը կ'մատուցանենք ոչ իբր փոխարինութիւն մը այդ հոգածու բարերարութեան, որուն երբեք չեն սպասեր ազնիւ անձնաւորութիւններն, այլ կ'փափաքինք զարթեցնել ճոխ նախանձները մեր ուրիշ մեծատուններուն, դրամատէրներուն և մշակներու հետ գործ ունեցող վաճառականներուն։ Այս բարեգործութիւնը կրկնապէս շահաւէտ է մշակներուն։ Անով ոչ միայն կ'մխիթարուին պանդուխտ կինն ու զաւակն իրենց աղքատ տնակին մէջ, այլ մշակն ինքն ալ կ'քաջալերուի աշխատելու, գիտնալով թէ իր արդար վաստակն ապահով ձեռքերով, նպատակին — ընտանեացը կ'յանձնուի։ Եթէ բազմանային մշակներու վրայ կարեկցող սրտերը, կրնանք ըսել, մշակներն այնքան պիտի չտառապէին բարոյական տեսակէտով, եւ նիւթապէս աւելի նպաստաւոր յաջողութիւններու պիտի տիրանային։

Ուխտաւոր

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏՆԵՐ

ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՍԵՐԱՏՈՒՄ

Կեդրոնախոյս սերատիչն (էքրէմէօզ սանդրիֆիւժ)։—Այս հրաշալի մեքենան, ինչպէս իր անունէն կ'հասկցուի, բնագիտական կեդրոնախոյս զօրութեան օրէնքին վրայ հիմնուած է։ Առէք գնտակ մը, պզտիկ քար մը, եւ կապեցէք զայն չուանով մը, որուն միւս ծայրէն բռնելով սկսեցէք դարձնել հետզհետէ ուժգնապէս ։ պիտի տեսնէք թէ քարը որչափ ուժէն մղուելով, պիտի ձգտի հեռանալ, եւ ներգործուած ուժին սաստկութեան ժամանակ, եթէ չուանին ծայրն յանկարծ թող տրուի, քարը անդերադ պիտի սուրայ։ Կեդրոնախոյս զօրութեան մէկ օրէնքն է այս ։ Առնենք հիմա բաղադրեալ հեղուկ մը, որուն կազմակերպութեան մէջ մտնող տարբեր տարրերը, տարբեր խտութեամբ և ծանրութեամբ ըլլան. զորօրինակ կաթը՝ լեցնենք զայն յատկապէս պատրաստուած ո եւ է ամանի մը մէջ, և սկըսինք դարձնել այդ ամանն՝ առաջ ծանր ծանր և հետզհետէ անդերադ։ ի՞նչ տեղի պիտի ունենայ։ Հեղուկը նախ գոգաւոր ձեւ մը պիտի առնու, և կեդրոնէն դէպ ի ամանին ներքին երեսները լեցուելով տակաւ պիտի բարձրանայ, եւ որչափ արուած ուժը սաստկանայ, այնչափ կեդրոնէն պիտի հեռանայ եւ գլանին եզերքներուն պիտի կառչի. սակայն այս միջոցին բնագիտական երեւոյթ մը եւս յառաջ կուգայ. հեղուկին կազմակերպութեան մէջ գտնուող տարրերն իրենց խտութեան և ծանրութեան կարգով իրարմէ պիտի զատուին. ամենէն ծանրը՝ գլանին ներքին երեսին պիտի մօտենայ, իսկ ամենէն թեթեւը կեդրոնին մօտ պիտի գտնուի ։ Ահա այսպէս կաթին մէջ գտնուած սերն՝ որ ամենէն թեթեւն է, միւսներէն զատուելով, կեդրոնին մօտ անմէջ գլանի ձեւով խաւ մը կ'կազմէ, որու անմիջապէս կը յաջորդէ սերատեալ կաթի խաւն՝ որ միւսէն ծանր է, և գլանին ներքին երեսներուն ուժգնապէս կ'փակչին կաթին մէջ գտնուած բոլոր օտար աղտեղութիւնները, զորս պարզուտը չէր կրցած մաքրել։ Այս է ահա նորահնար կեդրոնախոյս սերատիչ մեքենային գաղտնիքն, որ կաթնարանի բոլոր հին դրութիւնները վեր ի վայր շրջեց, եւ անոնց տեղն ինք գրաւեց։ 1850 էն ի վեր շատ փորձեր եղան այս զօրութեան վրայ հիմնուած մեքենաներ հնարելու համար, բայց միայն 1876ին Դուինսվիբցի Լըֆէլտ անուն ճարտարագէտ մը յաջողեցաւ խնդիրը լուծել, թէեւ ոչ կատարելապէս, վասն զի իր հնարած մեքենան ընդհատական էր, սակայն ի վերջոյ հետզհետէ կատարելագործեցաւ։ Անկից ի վեր, սերատիչն ընդհանրացաւ, և շատեր սկսան նորանոր և տարբեր ձեւերով շինել. անոնց մէջէն ամենէն աւելի ընդհանրացած և լաւ արդիւնք տուողներն եղած են Լավալի և Պիւրմէսթէր-Վայնի սերատիչները։ Գաղափար մը կազմելու համար, սերատիչին կազմածքին վրայ քիչ մը բացատրութիւն տանք։ Լավալի կեդրոնախոյս սերատիչը կազմուած է միապաղաղ պողպատեայ գընտակէ մը, կամ թի ընդունարանէ մը, որ կ'կոչուի անջատիչ կթղայ (պօլ սէրաթէօզ), 8-10 հազարորդամէտր թանձրութեամբ, որու ուղղակի մասին — փորին— տրամագիծը շուրջ 30 հարիւրորդամէտր է, և դէպ ի բերաններն զգալապէս տափակցած, վերի կողմէն կ'վերջանայ գլանաձեւ պարանոցով մը, իսկ վարի կողմէն հաստատուած է պողպատեայ առանցքի մը պնդամած բոլորշի հարթակին (բլաք) վրայ։ Առանցքին վարի կողմը կ'գտնուի ակօսաձեւ փոկանիւ մը, որ կ'ծառայէ՝ շարժատու մեքենայէ մը ստացած ուժն հաղորդել կթղային։ Ամբողջ կազմածն ամրացած է ձուլածոյ կոթողաձեւ գանգուածի մը վրայ, որ վերի կողմէն կը վերջանայ կիսագնտաձեւ կոնքով մը, որու մէջ ներփակեալ է շարժուն կթղան, ծածկուած թիթեղեայ երկու կըրկնթարդ խուփերով, որք չեն մասնակցիր կթղային շարժման։ Խիստ բարակ արմակոր խողովակ մը՝ կթղային փորէն մեկնելով՝ կ'բարձրանայ մինչեւ պարանոցի կէսն, ուր մասնաւորապէս բացուած ծակի մը հետ հաղորդակցութեան կ'մտնէ։ Կաթը կ'լեցնեն սերատիչէն անջատ մասնաւոր ընդունարանի մը մէջ, որուն ծորակէն կ'հոսի որոշեալ չափով ուղղակի անջատիչ կթղային կեդրոնը. այս վերջինը կաթն ընդունելէն 4—5 վայրկեանի չափ առաջ շարժման մէջ դրուելով, այն ինչ իր հոլովումը կ'կանոնաւորի, ծորակն աստիճանաբար կ'բացուի, եւ կաթը կ'սկսի հոսիլ կթղային յատակը բարձրացած գոգաւոր խառոչի մը մէջ, որուն վարի կողմը բացուած ծակէ մը ուժգնապէս դուրս կը ցայտէ, եւ հետեւելով կթղայի շարժունութեան, իր մէջ գտնուած ծանր մասերը դէպ ի եզերքները կ'նետուին, և բարձրանալով՝ կորաձեւ խողովակէն կ'առեւանգուին, և անկէ թիթեղեայ երկրորդ խուփի տակէն ծակին բերանն յարմարցուած ուրիշ մէկ թիթեղեայ խողովակէ մը դուրս կ'թափին, մինչդեռ թեթեւ մասն, այսինքն սերը՝ միշտ կեդրոնին շուրջը դառնալով, կը բարձրանայ շարունակ և կ'հասնի մինչեւ վերին խուփն, ուր մասնաւոր ծակէ մը դուրս ելլելով, հոն հաստատուած երկրորդ խողովակէ մը կ'հոսի դուրս, և այսպէս սերը կաթէն կ'զատուի վայրկենապէս ։

Սերատիչները կ'ըլլան զանազան մեծութեամբ. իրենց անջատիչ կթղան մէկ վայրկեանի մէջ 5000 էն 7000 շըրջան կ'ընէ, եւ ժամը 50 լիտրէն մինչեւ 1000 լիտր կաթ կ'սերատեն իրենց մեծութեան համեմատ, փոքրերը՝ մարդու ուժով, իսկ մեծերը՝ ձիու կամ շոգեշարժի ուժով կ'բանին։ Այս է վեր ի վերոյ սերատիչի դրութիւնն, որ հին դրութեանց վրայ ունի սա մեծ անժխտելի առաւելութիւնները, թէ կաթը կթուելէն անմիջապէս վերջը սերատուելով, ժամանակի խնայողութիւն կ'ըլլայ, եւ կարգ մը սերատիչ ամաններն այլ եւս անպէտ գոլով, մի անգամ ընդ միշտ կը ջնջուին, ինչպէս և Շվարցի դրութեան մէջ գործածուած ամանները եւ մեծ քանակութեամբ սառն, որ մանաւանդ ամառ ատեն սուղ եւ դժուարագիւտ է, հոս բոլորովին իրենց կարեւորութիւնը կ'կորսնցնեն։ Սերատումի համար ընդարձակ և մասնաւոր շէնքեր պէտք չեն այլ եւս, և ոչ իսկ հոգածու հսկողութիւն եւ բազմածախս ձեռնաշխատութիւն. ասոնցմէ զատ արտադրուած սերի քանակութիւնն զգալապէս խիստ շատ է. սերատուած կաթը քաղցր և անեղծ մնալով, կրնայ գործածուիլ կենդանեաց սննդառութեան և անպարար պանիր շինելու. միայն թէ ինչպէս Շվարցի դրութեան վրայ խօսած ատեննիս ըսինք թէ արտադրուած կարագն անհամ և անբոյր կ'ըլլայ, միեւնոյն անպատեհութիւնն յառաջ կուգայ նաեւ՝ եթէ սերատիչով անջատուած սերն իսկոյն ծեծենք. ուստի հոս եւս պէտք է թթուեցնել ծեծելէ առաջ։

Դ. ԲՈՂԱՏ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄ ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Խնամակալութիւնս կ'ծանուցանէ թէ Կեդր. վարժարանը յառաջիկայ Սեպ. 1ին վերաբանալ որոշած ըլլալով հանդերձ, յարմար դատած է աշակերտաց ընդունելութեան պայմանաժամն բացառիկ կերպով երկարաձգել մինչ Սեպ. 10։ Ուստի աշակերտիլ փափաքողք պարտին դիմել ամէն օր Կեդր. վարժարան և անուննին արձանագրել տալ՝ Սեպ. 10. Դշ օրը մրցման քննութիւն անցունելու համար։

Ի դիմաց Խնամակալ. Կեդր. Վրժն. ի
Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Յ. Մ[illegible]եան Մ[illegible] Հ[illegible]
Ղալաթիա, 26 Օգս. 97. 3—1

ԱՐԱՄԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԳԱՏԸ-ԳԻՒՂԻ

Վերամուտ 1897-98 տարեշրջանի

Գատը-Գիւղի Արամեան երկսեռ վարժարանը կ'վերաբացուի օգս. 28 չորեքշաբթի։ Աշակերտներու ընդունելութիւնը կ'կատարուի շաբթուս մէջ, և դասախօսութիւնները կանոնաւորապէս կ'սկսին Սեպտ. 1 երկուշաբթի։ 2—2

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ. — Թայմզ իր Սեպտ. 3 թուով կ'հրատարակէ երկու հեռագիր որոց մին կ'վերաբերի Գերմանիոյ և Յունաստանի միջեւ կատարուած բանակցութեանց և միւսն՝ Անգլիոյ ընթացքին։ Աւասիկ այդ հեռագրերը.—

Ա.—Հելլէն կառավարութիւնն ինչ առաջարկութիւններ ըրաւ Գերմանիոյ՝ ի մասին հելլէն արժէթղթոց պահանջումներուն։ Յունաստան կ'առաջարկէ փոխառութեան պարտաթղթոց հատուցման յատկացած մենավաճառներուն վրայ աւելցնել տուրք մը կտրուած ծխախոտներու վրայ և եթէ հարկ ըլլայ, թողուլ դրոշմաթղթի հասոյթին յաւելեալ այն մասն, որ պիտի մնայ՝ տուգանաց փոխառութեան յատկացուած բաժինն հանելէ յետոյ։ Կ'առաջարկէ նաև արժէթղթոց ներկայացուցիչներուն գերակշիռ դիրք մը տալ մենավաճառի այն ընկերութեան մէջ որուն հասոյթներն յատկացուած են փոխառութեան. միանգամայն աւելցնել այդ մենավաճառին ընկերութեան վարչութեան իրաւասութիւնները։ Գերմանիա պատասխանեց թէ հին պարտուց վերաբերեալ ո և է առաջարկի համար բանակցութեան պիտի չմտնէ, մինչեւ որ դեսպանք ի Կ. Պոլիս որոշում տան ի մասին ելմտական ընդհ. խնդրոյն։

Բ.—Բալլիի դաշինն հաւաստիք ստացաւ թէ Անգլիա վճռաբար կը պահէ իր ընթացքը Թեսալիան պարպելու խնդրոյն մէջ, առանց նախապէս խնդիր ընելու տուգանաց մասնակի կամ ամբողջովին վճարումը։

ՎՕԼՕՑԻ մէջ 500 անկողիննոց զինուորական հիւանդանոց մը կ'կառուցուի այն օսմ. զինուորաց համար որք պաշարեալ են և իրենց տեղերը գրաւելու համար հոն պիտի մնան, մինչեւ որ կատարելապէս ազատուին։

ԲԷՇԹԷՐ ԼՕՅՏ Պերլինէ կ'իմանայ թէ կ'հաստատուի Աթէնքի լրագրաց այն լուր թէ Անգլիա առանձինն պիտի երաշխաւորէ տուգանաց փոխառութիւնը։

ՊԱՐԻԶԷ Սեպտ. 7 թուով կ'հեռագրեն թէ տուգանաց փոխառութեան գործողութիւնները Սըր Էտկար Վինսընդի միջոցաւ պիտի կատարուին։

ԳԱՆՏԻԱՅԻ մօտ անցեալ Դշ. ապստամբք կրակ ըրեր են զինուորաց վրայ։ Մարդու վնաս չէ պատահեր։

ՆՈՒԷՐ.— Բարձր. Սպարապետն արծաթեայ թփնկացին անօթներ նուիրեց Բարեգործական Պազարին։

ՀԵԼԼԵՆԱՑ ձեռքէն առնուած ռազմական խաղալիքներէն մաս մը երեկ [illegible] բերուեցաւ հոս վակոնով։

ՍԵՐՊ սահմանագլխոյ քննիչ յանձնաժողովն, ինչպէս ծանուցինք, պաշտօնն աւարտեց։ Յետ քննութեան հաստատուեցաւ թէ, կ'ըսէ Իգտամ, սահմանագլխոյ օսմ. զինուորք կանոնաւորապէս իրենց պարտքն ի գործ դրեր են և տեղական ընթացքի մէջ չեն գտնուիր։

ՀԷՐՔՈՒՄ.— Սապահ յիշելով Աթէնքի լրագրաց կողմէ Օսմանցիներու դէմ եղած հրատարակութիւնները, կ'ըսէ թէ հելլէնք կարգ մը սուտերով կը ջանան, որպէս զի Օսմանցիներն իբրեւ բռնաւոր և աւարառու ցեղ մը ներկայացնեն Եւրոպայի։

—Թ. Հագիգաթ եւս կ'հերքէ Աթէնքի լրագրաց այն լուրը թէ Եգիպտոսի և օսմ. երկրաց ուրիշ մասերուն մէջ այս միջոցիս Իսլամք ատելութիւն և թշնամութիւն ցոյց կուտան բոլոր քրիստոնէից և մանաւանդ Հելլենաց և Յունաց նկատմամբ։

ԼԱՐԻՍԱՅԻ կառավարիչ Սէյֆուլլահ փաշա իմանալով որ Թալապաքայի կողմն աւազակներ երեւան ելեր են, անմիջապէս հոն փութացեր է, բայց տեսեր է թէ սուտ լուրը բոլորովին անհիմն է։

ՎԱՐԺՈՒՀԻ ԿՈՒԶՈՒԻ.—Նիկոմիդիոյ Ազգ. վարժարանաց համար կ'ուզուի երկու դասատուարակ-վարժուհի, որք կարող լինին Կեդր. Ուսումնական խորհրդոյ կրթական ծրագրոյ (մանկապարտէզի յաջորդող) Տարրական դասընթացքներու պարունակած առարկաներն աւանդել մանկավարժական դրութեամբ։ Փոխադրուելու? ամսականի համար դիմել առ Արժ. Տ. Հմայեակ Քհնյ. Էքսէրճեան յեւստանտար Ս. Խաչ Եկեղեցի։ (Նիկ+) 5-1

ԽՈՐՍՈՒԱԾ է կիրակի Շիրքէթի 17 թիւ շոգենաւուն մէջ, վիրաբուժական գործիքներով լեցուն կաշիէ պայուսակ մը։ Բերողը Խմբագրատունը բերողը պիտի վարձատրուի։ 3—2

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՌԱՔԻՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿ.— Ֆրանսական Ակադեմիայի անցեալ Եշ.ի նստին մէջ՝ նախագահութեամբ տնօրէն Մ. Թիւռօ-Տանժէնի և ի ներկայութեան մշտնջենական քարտուղար Մ. Կասդոն Պուասիէի, կարդացուեցաւ պետական հրամանագրի մը պատճէնն որ կ'արտօնէ Ֆրանսական Ակադեմիան ընդունիլ հայազգի Մ. Պետրոս Աճէմօղլուի կողմէ իրեն կտակուած հարիւր հազար Ֆր.ի գումարն, որուն տարեկան հասոյթները պիտի գործածուին առաքինութեան մրցանակ մը տալու։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ.—Զօր. Եէզման Պիկս անցեալ Ուր. մեծ ճակատամարտ մը պիտի մղէր ապստամբներուն դէմ, Հանկուի մօտ այսինքն Սամանա լերանց մէջ։ Զօրավարն իր հրամանաց տակ ունի մէկ գունդ Իրլանտացի, հինգ գունդ բնիկ եւ մէկ լեռնային հրետանի։ Միեւնոյն ատեն Պէնկալի Նիզակաւորաց գունդ մը եւ թնդանօթաձիգ զօրաց վաշտ մը Շինվարի պիտի գտնուէին՝ թշնամւոյն նահանջը կտրելու։ Այս վերջինը նոյն կողմերու մէջ տասն հազար Օրաքզայիներէ կը բաղկանայ ։ Յայտնի է թէ Քոհադի կիրճէն Հանկուի արեւելեան կողմը բաց է. այժմ կ'հաւաստեն թէ Աֆրիտիներն հեռացեր են նաև Խայպարի կիրճէն, զոր կ'պաշարէին։ Կ'ըսուի թէ կացութիւնը կ'ծանրանայ [illegible] մէջ, ուր [illegible] յայտնուած է ապստամբներուն, եւ Սվադի մէջ, ուր նոր ցեղապետ մը մեքենայութիւններ կ'նիւթէ Անգլիացոց դէմ։ Մալաքանդի ծովեզերեայ [illegible] լաներու շարժման վրայ լուր չկայ։ Տէյլի Նիւզ Հօրմէ հեռագիր կ'առնէ թէ Հնդկաստանի [illegible] պաշտօնակալ [illegible] գրեր ցոյց տուածէն աւելի ծանր է։

—Սիմլայէ կ'հեռագրեն Սեպտ. 3 թուով.—Երկու զօրագունդ հրամայուած [illegible] պիտի քալեն Մալականդի [illegible] Աֆրիտներու դէմ [illegible] պիտի մեկնի և Բ.ը [illegible]։ Այս երկու գունդ տասն հազար հոգիէ կ'բաղկանան։

—Ուլվիչէ Հնդկաստան ուղեւորեր են ձիով տարուող թնդանօթներ և թնդանօթաձիգներ՝ դաշտային հրետաններու համար։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Պերլինի [illegible] Վէրթ մը, ըսելէ յետոյ թէ Մ. Ֆոռի ի Ռուսիա ուղեւորութեան առթիւ, Լօրէնցիներու առ Մ. Մէլին հեռագիր ուղղելուն եւ ասոր պատասխանած ըլլալուն լուրն սուտ չէ, կ'յարէ թէ գերման կառավարութիւնը բացատրութիւն պիտի պահանջէ այդ յայտարարութեան համար որ հակառակ է Ֆրանքֆորթի դաշնագրութեան։

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ.—Վէյմարէ կ'գրեն թէ գերմանական բանակի ռազմափորձերու առթիւ նաւակամուրջ մը փլեր է՝ վրայէն զօրք անցած պահուն։ Մէկ քանի զինուոր խեղդուեր կամ գերաններու հարուածէ մեռեր են։

ՍՊԱՆԻՈՅ կառավարութիւնն որոշեց աւելցնել Մարոքի ծովեզերեայ հսկողութիւնը։ Մէկ քանի թնդանօթաւոր նաւեր հոն պիտի ղրկուին։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱ.— Նիւ Եորքէ կ'գրեն առ Տէյլի Թէլէկրաֆ.— Նիքարակուայէ լուր եկաւ Ուաշինկթըն թէ Ճաբոն գաղտնի կերպով կ'բանակցի Կեդրոնական Ամերիկայի հետ՝ շինելու Նիքարակուայի ջրանցքը։ Ճաբոն կ'աշխատի ջնջել տալ այն ամէն իրաւունքները զորս Մ. Նահանգները դաշնադրութիւններով կ'վայելեն Ովկիանոսաց մէջ ազատ նաւագնացութեան համար։ Նոյնպէս ջնջել տալ ամերիկեան առանձնաշնորհումները ջրանցքի մը շինութեան համար, որպէս զի հսկողութիւնն իր ձեռքն անցնի։ Կ'կասկածուի թէ Անգլիա համաձայնութեամբ կ'գործէ Ճաբոնի հետ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՆ ընդարձակ պայմանաց մէջ պիտի մասնակցին Բարիզի 1900ի արուեստահանդէսին։ Մասնաւոր պատուիրակութիւն մը դէպ ի Բարիզ ճամբայ ելեր է տեղւոյն վրայ ուսումնասիրութիւն կատարելու և արդիւնքը տեղեկագրելու։ Մ. Նահանգներն, որք 1889ի արուեստահանդէսին իրենց բաժնին համար 113,000 քառակուսի ոտք տեղ ունէին, այս անգամ 500,000 պիտի ունենան։ Մասնակցութեան ծախուց համար ուզուած 500,000 տոլարի վարկն, որ Ծերակոյտին կողմէ ընդունուած էր, Երեսփ. Ժողովոյ որոշման կ'սպասէ։

ՌՈՒՄՊԵՐԹՕ ԹԱԳԱՒՈՐՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Համպուրկէ (որ երէկ սխալմամբ Համպըրկ ըսուած էր) կ'հեռագրեն Սեպտ. 6 թուով.—Վիլհէլմ կայսրն և Ումպէրդօ թագաւորն այսօր ներկայ գտնուեցան զօրահանդէսին։ Ժողովուրդն եռանդագին ցոյցեր ըրաւ։ Նոյնն վեհափառութիւնք միջօրէին քաղաք դարձան։ Մարկարիդա թագուհին Ֆրանքֆորդ գնաց և կէսօրէն յետոյ Համպուրկ դարձաւ ։ Վիլհէլմ կայսեր ու կայսրուհւոյն կողմէ նահանգային իշխանութեանց տրուած սեղանին ներկայ գտնուեցան Իտալիոյ թագաւորն ու թագուհին, Սաքսոնիոյ թագաւորն, Համպուրկ գտնուող գերման իշխանք, Գերմանիոյ վարչապետն, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարն և Պերլինի իտալական դեսպան զօր. կոմս Լանցա տի Պուսքա։

ՎԻԼՀԵԼՄ Բ. Ի ԴՈՒԲԼԻՆ.— Ումպէրդօ թագաւորին եւ թագուհւոյն հրաւիրանօք, Վիլհէլմ կայսրն ու կայսրուհին 1898ին պիտի այցելեն Դուբլինի ազգային արուեստահանդէսը։

ԶԱՐՆ ՈՒ ԶԱՐՈՒՀԻՆ կիրակի այցելեցին Պէքլոսդորֆի բանակետղը։

ՎԻԷՆՆԱՅԷ կ'հեռագրեն թէ Ռումանիոյ թագաւորն ու թագուհին՝ [illegible] կացէ դառնալուն՝ Բէշթա պիտի երթան Սեպտ. 15/27ին՝ յայցելութիւն Ֆրանց Եօսէֆ կայսեր։

ՊԵՐԼԻՆԻ կայս. Պանքան իր զեղչի սակն հարիւրին 4ի և 5ի բարձրացուց, ըստ տեսակին։

Մ. ԶԻՆՈՎԻԷՎ, Կ. Պոլսոյ ռուսական նոր դեսպանը, Ս. Պետերսպուրկ ժամաներ է օգս. 14/28 ին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Ֆիրէնցէյի մէջ Բշ. առտու երկրաշարժի ալեծածան զօրաւոր ցնցում զգացուեցաւ, որ 2½ երկվայրկեան տեւեց՝ հարաւէն դէպ հիւսիս-արեւմուտք։

ԱԹԷՆՔԷ կ'գրեն թէ, կ'ըսէ Մոնիդէօռ, Կ. Պոլսեցի երկու անձեր՝ Տը[illegible] և Ազավերոբուլօս, փորձեր են քաղաքային հանգստեան թղթակից [illegible], բայց ձերբակալուեր են։

ՊԱՐԻԶԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴԻՐ.—Վիէննայի քաղաքական ակումբի մէջ, կ'ըսէ Իգտամ, ուղղեալ հեռագիր մը, ուշադրութեան յանձնած է գերման լրագրաց այն հրատարակութիւնները թէ Օսմ. կառավարութեան կողմէ [illegible] եղած զեկոյցներն ու [illegible] բարութիւնները գովելի են, թէ խաղաղութիւնն ու [illegible] պահելու համար օսմ. կառավարութեան ձեռք առած միջոցներն իրաւամբ գնահատելի են և թէ հարկ է որ [illegible] պաշտպանութիւնը անցնող անձերը։

ԲԱՍԱԼԱ.—Իտալական կառավարութիւնը պաշտօնապէս ծանոյց թէ Սեպտ.ի մէջ պիտի պարպէ զԲասալա. [illegible] ակումբի մէջ [illegible] խնդիր ուշադրութեան կ'առնուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այսօր Ազգ. Վարչութեան Խառն Ժողովը նիստ կ'հրաւիրուի ի Գալաթիոյ եկեղեցւոյ Խորհրդարանը՝ նախագահութեամբ Ամ. Պատրիարք Հօր։

—Երէկ Տ. Եղիշէ եպիսկ. Ամատունի, Տ. Սահակ Ծ. Վ. Բագրեւանդեան եւ Տ. Յուսիկ Ծ. Վ. Եսայեան Ս. Պատրիարքին հետ առանձին տեսակցութիւններ ունեցան՝ թեմային ինչ ինչ խնդրոց առթիւ։

—Մայր-Եկեղեցւոյ կալուածոց ապահովագրութեան ժամանակը լրացած, և թաղին սնտուկին անձուկ վիճակն ալ յայտնի ըլլալով, այս անգամ Համպուրկ-Մինիխ Ընկերութեան ներկայացուցիչ Դաւնիկ էֆ. Աստուածատուր մրցակից Ընկերութիւններէն աւելի զոհողութիւն ընելով, ստանձներ է յիշեալ կալուածոց ապահովագրութիւնը։

—Երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցաւ ուսուցչական ընտրելեաց քննիչ Յանձնաժողովոյ վերջին նիստն, ատենապետութեամբ Թղթեան Սրապիոն էֆ.ի, և ի ներկայութեան Ուսումն. Խորհրդոյ անդամ Պետրոս էֆ. Կարապետեանի։ Ներկայացող ուսուցիչներու եւ ուսուցչուհիներու քննութիւնները կատարելէ յետոյ, Յանձնաժողովոյ դիւանը պատրաստեց այս տարուան 24 վկայական ստացողներուն (որոց 14ն ուսուցիչ եւ 10ն ուսուցչուհի) ուսումնական կարողութիւնն յայտնող ընդհ. ցուցակը, մատուցանելու համար Ուսումնական Խորհրդոյ առաջիկայ նստին։

—Գտըքէօյի Ազգ. վարժարանին տնօրէն պաշտօնին ընտրուած է Արմաշու Դպրեվանուց ուսումնաւարտներէն Սմբատեան Միսաք էֆ., որ Կրօն. Ժողովէն Մասնագէտ կրօնուսոյցի վկայական ստացաւ։

—Արմաշու Դպրեվանուց վերատեսուչ Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեան երէկ մայրաքաղաք եկաւ եւ ուղղակի Ոստիկանութեան Դուռն երթալով առանձին տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ոստիկանութեան նախարար Շեֆիգ պէյի հետ։

—Երէկ Յունաց Պատր. Փլաւանօրը՝ Տիմիթրիոս էֆ. Ձոլաքիտէս ընկերակցութեամբ Պատրիարքարան գալով, ի դիմաց Յունաց Ս. Պատրիարքին շնորհաւորեց Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարքն, իր ընդունած Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշանին առթիւ։

—Իզմիրէ կ'գրեն մեզ թէ տեղւոյն երկսեռ վարժարանաց տեսչութիւնը բաժնելու որոշումը զոր Ուսումն. Խորհուրդը տուած էր ի մեծ զարմանս ամենուն, եւ թողուեր և Մկրտիչ էֆ. Սարրեանի վրայ մնացեր է նորէն կրկին վարժարանաց տեսչութիւնը։ Մկրտիչ էֆ. Սարրեան պատնէսք 40 ոսկի ամսականով տեսչութիւն ըրած է գոհացուցիչ կերպով, մինչ չէր կրնար երկու վարժարանի տեսչութիւն միանգամայն վարել որ Իզմիրի Ուսումնական Խորհուրդը բաժնելու ձախող մտածումը կ'ունենար պահ մը։ Բարեբախտաբար անհետեւանք մնացած է։ Սարրեան էֆ. Տիկին Յովնանեանն հրաւիրած է աղջկանց վարժարանը տեսչութեան պաշտօնին, և Մամուրեան էֆ.ն ալ ի յարգանս իրեն յանձն առած է օրական 2 ժամ դաս տալ մանչերու վարժարանին մէջ։

—Ռոտոսթոյի մէջ կազմուած աղքատիկ աղոց Խնամակալութիւնը դիմում ըրած էր Եզեւնայ, Վարագայ, Կեսարացւոյ ընկերքի մէջ բացուած Հաստատութիւններուն խնամակալ մարմիններուն և հարցուցած է թէ ինչ ծախք կ'երթայ մէկ մի աղքատիկ տղու համար, ինչպէս կ'պատմէր ի՛նչ արժէին կամ ուսումնք կը նվիրէն եւ Ցիշեալ հաստատութեանց վարչութիւններէն զատ զատ պատասխաններ եկած են, եւ Ռոտոսթոյի Խնամակալութիւնն այժմ ջանքեր պիտի ընէ 20-25 աշակերտի ծախքն ստանձնելու համար։ Մեզ կ'գրեն Ռոտոսթոյէ թէ վերջին շրջանի հաստատութիւններն ալ կարծելով որ անպատեհ գիրկերը ընտրել որոշուած է, մեծ յոյս կ'յայտնեն ի մօտոյ ծախուց գումարն ստանալու։ Բայց վաւերական աղբերէ կ'հաղորդուի մեզ թէ այն չորս հաստատութիւններէն մին եւեթ ընտրել և անոր նպաստել որոշած են Ռոտոսթոյի աղքատասէր ազգայինք, և ուրիշ տեղերու ազգայիններն ալ ուրիշ հաստատութեան մը կրնան օգնել և այլն։

—Կրօնական Ժողովն իր սովորական նիստն ըրաւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքի և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Եպս. Ցմիշկեանի։ Ժողովը զբաղեցաւ սա խնդիրներով.— Մալկարայի եկեղեցւոյ Տ. Թէոդորոս քահանան [illegible] մէջ դպրոցի պաշտօնակցութիւն մը ստանձնած ըլլալով, Առաջնորդարանէն այն քահանային համար հարկ եղած տնօրէնութիւնն խնդրուած էր Կրօն. Ժողովէն, բայց քահանան իր պաշտօնատեղիէն բացակայ կ'գտնուէր, Ժողովն իր որոշումն յետաձգած էր մինչեւ գիւղը դարձ վերոյիշեալ քահանային։ Այժմ Տ. Թէոդորոս իր պաշտօնատեղին վերադարձած ըլլալով և Մալկարայի թաղ. Խորհրդոյ կողմէ անոր մասին գոհացուցիչ եղած ըլլալով, Կրօն. Ժողովն որոշեց յանձնարարել Ռոտոսթոյի Տեղապահէն որպէս զի յիշեալ քահանային պաշտօնավարութիւնը [illegible] հսկողութեան տակ առնու, եւ հարկ եղած բացատրութիւնները պահանջէ Մալկարայի թաղ. Խորհրդարանէն յիշեալ քահանայի մասին եղած ամբաստանութեանց ծնունդն։—Բերկ Խորհրդոյ վարժապետեան Պ. Վաղարշակ [illegible] յայտնած է, քահանայ ձեռնադրուելու փափաք, մէկ քանի գիւղերուն եկեղեցիներու վրայ որք առանց քահանայի մնացած են։ Ժողովն որոշեց տեղեկութիւններ առնել Առաջնորդարանէն թէ իրօք քահանայի պէտքն զգալի է։ Նոյնպէս վերոյիշեալ անձի արժանաւորութեան մասին ինչ ինչ տեղեկութիւններ ուզել։—Ճերմակեան Տ. Մովսէս Վրդ. որ քանիցս հրաւիրուած էր ներկայանալ Կրօն. Ժողովոյ, այս անգամ եւս որոշուած է հրաւիրել Ժողովոյ յառաջիկայ նստին։—Դպրեվանուց շրջանաւարտ սաներէն Միսաք էֆ. Սմբատեան խնդրած էր որ կամ օրինական քննութեան մասնագէտ կրօնուսոյցի վկայական տրուի. Ժողովն յետ քննութեան որոշեց տալ հարկ եղած վկայականը։—Ժողովն ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը նմանօրինակ եւ

ամուսնական խնդրոց կարգադրութեամբ։—Ժողովն յետ այսօրիկ իր նիստերը պիտի ընէ ժամը 5ին։

—Սամաթիոյ նորընտիր Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն երեքը՝ Տքդ. Իւշլեմէճեան, Աբիկեան Յովակիմ եւ Սահամճեան Լեւոն էֆ.ները պատասխանելով իրենց եղած հրաւէրին, երէկ ներկայացան Ս. Պատրիարք Հօր։ Իսկ Պօղոս Մկրտիչեան եւ Կարապետ Փափազեան էֆ.ները նամակով պատասխանած էին՝ հիւանդութեան եւ անձնական գործոց պատճառաւ բացակայ մնալնին յայտնելով։ Ն. Ամենապատուութիւն բաւական չսեպելով այս մասնակի ներկայացութիւն, հարկ դատեց որ նորէն գրուի Սամաթիոյ նորընտիր Թաղ. Խորհրդոյ բոլոր անդամոց, վաղ առաւօտ անպատճառ Պատրիարքարան ներկայ գտնուելու համար։

—Երէկ Յովակիմ-Աննայի տօնին առթիւ, Սամաթիոյ Ս. Գէորգ Եկեղեցւոյն մէջ՝ միացեալ երեք թաղից քահանայները համախումբ կատարեցին ժամերգութիւնն եւ օրուան եկեղեցական արարողութիւնը։ Ս. Գէորգայ Եկեղեցւոյն աջակողմեան փոքր սեղանն Յովակիմ-Աննայի նուիրեալ ըլլալով, յիշեալ Սուրբերուն պատկերը զետեղուած ու զարդարուած էր։ Բազմաթիւ բարեպաշտ տիկնայք եւ օրիորդք ներկայ էին։ Քարոզիչ վարդապետն յառաջ Ս. Պատարագ մատոյց եւ օրուան տօնին առթիւ քարոզ խօսելէ ետքը հանդիսաւոր վերաբերումը Յովակիմ-Աննայի սեղանէն կատարուեցաւ։

ԱՌ ՅՈՎՀԱՆ ԷՖ. ԱՇՃԵԱՆ, ԳՐԱՎԱՃԱՌ

Ընդունեցի ձեր նուէրը Բիւզանդիոնի խմբագրատունէն։ Շնորհակալ եմ ձեր բրած պատույն համար, որ չափազանց էր միայն իմ մասիս՝ թէեւ գիտեմ եւ ընդունիմ զայն իր բուն արժէքով։ Դուք Բիւզանդիոնի Բուրաստանէն ծաղիկներ փրցնելու եւ փունջ կապելու ելեր էք եւ ընտրեր էք այնպիսինե՞ր ալ, որոնք թոյր միայն ունէին բայց ոչ երբեք բոյր։ ադոնք իմ անձնական գրածներս են՝ կ'ներէ՞ք ինձ եթէ ըսեմ ընտրութեան մէջ ձեր սիրոյ նմանեցեամ ոսկերչութիւն, որու մէջ թէ՛ գոհար ջեւեւս եւ թէ՛ խիճ միեւնոյն ձայնը կ'ցմուի։ Ձեր այդ նուէրով որու արժէքը գիտեմ գնահատել, կը համոզուիմ թէ ունենայիք ոսկի եւ արծաթ, հետեւաբար մը կ'ըլլայիք անման Իզմիրեանց օրինակին։ Ձեր այդ տրամադրութեան համար, որ պատիւ կ'բերէ ձեզ, կ'խնդակցիմ ձեզ։

Յ. Թոռոյեան

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՄԻՀՐԴԱՏ ՔԵՀԱՅԵԱՆ ԷՖ. (Պէտրոս...).—Կ'գանգատիք 31 Օգոստոսի թուակիր նամակաւ թէ Բիւզանդիոնները ձեզ ուշիլ կ'հասնին քան Պէրութիւրիչ բաժանորդներու, եւ չատ անգամ պակաս։ Բայց մեր բաժանորդաց տուփերին մէջ Մ. Քեհեաեան անունով բաժանորդ չունինք։ Գանգատնիդ ավելի հասցէի ուղղեր էք։ Դրամի որ՝ զրկեցիք, անկէ պահանջեցէք ձեր թերթերը։ Հարկաւ, երբ ձեր թերթերը նախ կարդան Պոլսոյ մէջ եւ յետոյ զրկեն ձեզ, ուշ ալ կ'հասնին, պակաս ալ, նաեւ հինցած ու պատռուած, զի ճրիզ՝ այդ միամամտ չատ դիմացկուն թուղթ չենք գործածեր մեք։

ՄՈՒՔԻԱՍԵԱՆ ԷՖ. (Նիկոմիդիա).— Անոնց պարունքն է միայն 70 ղրշ.։

Ս. ԷՖ. (Ատաբազար).— Ո՛չ, չենք ստացած ցայսօր։ Նաեւ ազգին հաշիւը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔՈԼԷԺ, փոխընտրեալ Մ. Ֆօր, ի Տրոկման փողոց, թիւ 2-4, Ռուսիոյ դեսպանատան ետեւը։

Հայ տղայ դասական ցկրթութեան յատկացեալ այս կրթարանին մէջ կարող են յառաջ տանիլ ֆրանսերէնի, հայերէնի եւ թուրքերէնի լիակատար ուսումը։ Ֆրանսական հիմնագիրը կատարելապէս յար եւ նման է Ֆրանսայի Լիսէներուն հիմնագրոյն։ Հաստատութիւնը կ'ընծայէ վկայականներ, կ'ընդունի գիշերօթիկներ եւ արտաքին աշակերտներ։ Արձանագրութիւնք, սկսեալ Օգս. 29 (Սեպտ. 10), ամէն օր, առաւօտեան ժամ 10էն մինչեւ երեկոյեան ժամ 4։ Դասերը կ'սկսին Սեպտ. 8/20ին։ 20—1

ԷՍԱԵԱՆ ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Բերայի կիրակնօրեայ առեւտրական վարժարանի վաճառականական գիտելեաց ուսմունքը եւ հաշուակալութեան դասերը կ'շարունակուին կանոնաւորապէս։ Հայ. Օսմ. Ֆրանս. եւ Անգլ. լեզուաց հետեւողներ կ'ընդունուին։ Ուսանողք քիչ ժամանակի մէջ. Մայր լեզուով պիտի յաջողին կարդալ, գրել, խօսիլ եւ առեւտրական թղթակցութիւններ ընել նոյն լեզուներով։ Տնեները համար Մանուէլ դասախօսութիւն կ'ատանձնենք։ Դիմել Էսաեան վարժարան Բերա։ 3—2

ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Մարտին գաւառին (Տիարպէքիր) կառավարիչ անուանեցաւ Շապին Գարահիսարի կառավարիչ Րաիֆ էֆ. որուն յաջորդեց Մարտինի կառավարիչ Շիւքրի փաշա։ Էրզրումի նահանգին Բասէն գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Ամասիայի նախորդ Գայմագամ Էօմէր Ֆէվզի պէյ, Էտիրնէի նահանգին Պապաէսքի գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Միւրէֆդէի նախորդ Գայմագամ Նուրի պէյ։

—Գ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Հալէպի ռուս հիւպատոս Մ. Պաքիմանսքինի եւ Դ. կարգի Մէճիտիյէ՝ Տրապիզոնի ռուս հիւպատոսարանին թարգման Ալքրամիտի էֆ.ին։

ԱՐՄՏԵԱՑ ՍԱԿԱՐԱՆ. — Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնն հացի գինը կանոնաւորելու նպատակաւ որոշեց Կ. Պոլսոյ մէջ արմտեաց սակարան մը հաստատել։ Առեւտրական Սենեկին կողմէ այս առթիւ պատրաստուած ծրագիրը մատուցուեցաւ Բ. Դրան։ Հանձնքերու քանակութեան համար վիճակագրութիւն մ'ալ պիտի պատրաստուի։

—Վաճառականք ոմանք, կ'ըսէ Իգդամ, Անատոլուի նահանգներէն երկաթուղիով բերուած արմտիքներն, որոցմէ հարիւրին մէկ արտածման տուրք կ'առնուի, Իզմիրի եւայլ նաւահանգիստներու միջոցաւ Յունաստան կ'զրկեն եւ այս պարագայէն առաքում մէկ քանի ամիսներէ ի վեր կ'կատարուի։ Մաքսային պաշտօնէից կողմէ կատարուած քննութեամբ հաստատուեցաւ որ այս կերպով 1,070,000 քիլօ արմտիք արտածուած է։ Առաքումը կատարողներէն 13,800 ղրշ. դրամական տուգանք առնուեցաւ։ Մաքսային պաշտօնեայք քննութիւններն ու հետազօտութիւնները կ'շարունակեն։

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱՅԷ մեր յարգոյ թղթակիցը մեզ կ'գրէ օգս. 25 թուով.— Քաղաքիս եւ շրջակայից ներկայ տարւոյս ծխախոտի բերքը մէկ միլիոն քիլօյէ աւելի կ'յուսացուի, որ բաղդատմամբ անցեալ տարիներու օ/ₒ 60-70 աւելցած է. այս յաւելում կ'վերագրուի անձրեւներու առատութեան, սակայն երկրագործը գոհ չերեւնար այս առատութենէն, վասն զի բանւորներու սով տիրած է. մէկ կողմէ բերքին առատութիւնը, միւս կողմէ սովորական տենդի տարածումն որոյ մեծ մասամբ վարակուած են աշխատաւորները, բերքն իր տունկին վրայ մնալու պարտաւորած են. ահա երկրագործին գոհ չըլլալուն պատճառն այս է. մանաւանդ որ Ռէժին ալ երբ գնման ժամանակը գայ, բերքին չատութիւնը տեսնելով գիները՝ զոր սրդէն տարուէ տարի կոտրած էր, յառաջիկային ա՛լ աւելի պիտի կոտրէ. այսու պիտի տուժէ երկրագործն. առ այժմ Ռէժիի կողմէ մէն մի երկրագործի ծխախոտի քանակութիւնը գրուած լմնցած ըլլալ է. յետ այսորիկ կ'սկսի ավանսօ տալ իւրաքանչիւր երկրագործի բերքի քանակութեան եւ տեսակի համեմատ. այժմէն դիմումներ եղած են Ռէժիի ավանսօ պահանջելու որ ըստ օրէնի պարտականութիւնն է. սակայն Իբր թէ Պոլիս գրած են եղեր եւ դեռ պատասխան չեն առեր. պատասխանն ինչպէս ուրիշ տարիներ, նոյնպէս ալ այս տարի դեռ 1—2 ամիս տեւելուն վստահ թող ըլլան մեր երկրագործները։ Այս եւ յարակից խնդրոց առթիւ յառաջիկային ընդարձակ գրել կը խոստանամ։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՆՔ.—Մալիւմադի մէջ կ'կարդանք.— «Բոլիգէչէ Բոռէսորնկաէնց կ'ըսէ թէ Կ. Պոլսոյ ֆրանս. եւ աւստրեան նամակատանց յանձնուած յանձնարարեալ նամակները կ'կորսուին եւ թէ այդ նամակատանց առաքմունք՝ Կ. Պոլսէ մինչեւ Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշա՝ օսմ. պաշտօնէից հսկողութեան տակ կ'գտնուին։ Արդ, նկատելով որ Սիրքեճիի կայարանին օսմ. նամակատան յանձնուած օտար թղթատարատանց պայուսակները կնքուած են, նկատելով որ ի Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշա փոխանցման պահուն կնիքներուն ուշադրութիւն կ'ըլլայ եւ նկատելով որ օսմ. պաշտօնեայք պահանջուած ուշադրութիւնը կ'ընեն, ուստի հարկ կ'տեսնենք խնդիրը բացատրելու եւ հերքելու։»

ՍԿԻՒՊԻ կ'հեռագրեն թէ, կ'ըսէ Մալիւմադ, քաղաքին պուլկար առեւտրական գործակալին փոխուիլը գոհունակութիւն պատճառեր է.

ԿԱՅՍ. ՆՈՒԷՐ. — Կայս. թիկնապահ Իպրահիմ պէյ Սօֆիա հասաւ եւ Ֆերտինանտ իշխանին յանձնեց՝ Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արաբական գեղեցիկ նժոյգը։

ԱՆԳԼ. ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Լորտ Սալզպըրի հետեւեալ գիրն ուղղած է առ Սըր Ֆիլ. Քըրրի.

Ֆօրին Օֆիս, 23 Օգս. 97

ՏԷՐ ԻՄ,

Ընկալայ եւ Թագուհւոյն մատուցի ամսոյս 12 թուակիր ձեր պաշտօնագիր, որով ներփակեր էիք առ Ն. Վեհափառութիւն Ուղերձ մը Կ. Պոլսոյ անգլ. գաղթականութեան կողմէ, Ն. Վեհափառութեան Գահակալութեան 60րդ տարեդարձին առթիւ։

Ինձ հրաման տրուած է այժմ խնդրել ձեզմէ որ Թագուհւոյն անկեղծ շնորհակալիքն յայտնէք այս ուղերձով առ Ն. Վեհափառութեան անձն արտայայտուած հաւատարմութեան եւ համակրութեան համար, եւ Կ. Պոլսոյ անգլ. հասարակութեան հաղորդէք Թագուհւոյն բարեմաղթութիւնն իրենց բարգաւաճման ու բարօրութեան համար։

Եմ, Տէր իմ, խորին յարգանօք եւ անկեղծութեամբ, Վսեմութեանդ յոյժ հնազանդ եւ խոնարհ ծառայն

ՍԱԼԶՊԸՐԻ

ՌՈՒՍԻՈՅ նաւային զինուորաց նուագածուք առջի իրիկունը նուագեցին Պէօյիւքտէրէի քարափին վրայ։ Ունկնդիրներու խուռն բազմութիւն կար թէ՛ ծովու վրայ մակոյկով եւ թէ ցամաքի վրայ։ Մ. Նէլիտով նոյն իրիկունը սեղան տուաւ դեսպանատան պաշտօնէից եւ յետոյ ընդունելութիւն կատարեց։ Երեկ դեսպանատան մէջ հանդէսներ տրուեցան Մ. Նէլիտովի մեկնելուն առթիւ։ Նուագածուաց նոյն խումբը նուագեց։

ՊՈՒԼԿԱՐ գործակատար Մ. Մարքով ի մօտոյ Սօֆիա պիտի ուղեւորի արձակուրդով։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութեան զանազան պէտքերն այս տարի ուղղակի գնուեցան։ Ասոնց արժէքէն՝ 110,000 ղրշ.՝ 30,000 ղրշ. ի խնայողութիւն եղած է։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ նահանգներէն տեղեկութիւն առնուած է թէ արմտիքն այս տարի չատ առատ է եւ գիներն ալ չատ աժան են։ Վաճառականք գնելու փափաքող են, որով գնոց բարձրացում կ'յուսացուի։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ դատեց Իպրահիմ անուն անձ մը որ Պոլսոյ վերաքննիչ ատենի Ա. քարտուղար Էմին պէյն սպաննած էր։ Իպրահիմ ասոր սպասաւորն էր։ Ամբաստանեալը մահուան դատապարտուեցաւ։

ԷՐԶՐՈՒՄԷ կ'գրեն թէ Տանիչ պէյ ու Թէվֆիք էֆ. տեղւոյն դատական գործերը կ'քննեն եւ օգնական Մավրոկորտատօ էֆ. ու Ապտիւլվէհապ էֆ. ալ ելմտական գործերը։

ԼՈՐԱՄԱՐԴԻ. — Այս տարի Սեւ ծովու եզերքը բազմաթիւ լորամարգի ինկած է։ Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ դեսպանք Աբրահամ փաշայի ագարակն երթալով չատ մը լորամարգի որսացին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ կառավարութիւնն հաւանեցաւ Րիֆաթ պէյի ընտրութեան իբրեւ օսմ. դեսպան Ուաշինկթընի։

ԱՍԱԴ ՓԱՇԱ, Կայս. թիկնապահ եւ անդամ Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովին, երէկ Դարդանէլ գնաց։

ԻՄՈՃԸՆԻ ԱԶԱՏՈՒՄԸ. — Անգլ. դեսպանատան Իմոճըն պահականաւն, որ կիրակի իրիկուն Այաստեֆանոսի առջեւ խրած էր, երէկ իրիկուն ազատուեցաւ՝ միւս պահականաւուն Մէյֆլաուըրի եւ նաւամիջ շոգենաւերու օգնութեամբ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. —Յուլիս ամսոյ 28ին Թոքատի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցում զգացուելով երեք երկվայրկեանի չափ տեւեր է, բայց բարեբախտաբար վնաս չէ պատահեր։

ՎԱՆԱՅ 15րդ կիսաբաժինն նախորդ հրամանատար Մուսթաֆա Սաֆվէդ փաշա, որ հանգստեան կոչուած է, երէկ Կ. Պոլիս եկաւ։

ՆՈՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.— Կայս. կառավարութիւնը կ'խորհի երկաթուղւոյ գիծ մը շինել Մանաստըրէ մինչեւ Եանեա։ Մուզաֆֆէր փաշա առաջարկեր է այն գիծը շինել տալ երկաթուղեաց վաշտին ձեռամբ զոր օսմ. սպայակոյտը կ'խորհի օսմ. բանակին կազմակերպութեան մէջ մտցնել։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ.— Թղթատարական վարչութիւնը ծովու ճամբով ղրկուած լրագրերու իւրաքանչիւր թերթէն 5 փարա թղթատարական վարձք առնելու սկսած է կայս. Իրատէով, եւ միանգամայն արտօնութիւն խնդրած է Բ. Դուռնէն թէ երկաթուղիով ղրկուած թերթերն եւս կրնա՞ն օգտուիլ կայս. սոյն Իրատէին տրամադրութենէն։

Ռէժիի գործարանէն 12 աղջիկ առջի իրիկուն ժամ 10½ին Ճիպալիէ մակոյկով իրենց տեղը կ'երթային, երբ մավունա մը մակոյկին զարնուելով շրջեց։ Աղջիկները թէեւ ծովը ինկան, սակայն անմիջապէս ազատուեցան։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ վաճառականներէն Պաւազօղլու եւ Ընկ. Տունն իր ընկերներէն մին Հնդկաստան ղրկեր է Կալկաթայի, Պոմպայի եւ Կ. Պոլսոյ միջեւ ուղղակի առեւտրական յարաբերութիւն հաստատելու։ Մ. Ա. Պաւազօղլու հարկ եղած կարգադրութիւնները ընելով վերջերս Կ. Պոլիս դարձաւ։ Ցարդ Կ. Պոլսոյ վաճառականք հնդկական թէյի եւ գօմէշի մորթի գնումները Լոնտոնի, Անվերսի եւ Համպուրկի տուներուն միջոցաւ կ'կատարէին, ուր նախապէս կ'զրկուէին ապրանքները։ Այժմ ապրանքներն ուղղակի Կ. Պոլիս պիտի բերուին լաւագոյն պայմաններով եւ պիտի կրնան մրցիլ ուրիշ տեղերէ բերուած նոյն տեսակ ապրանքներու հետ։

ԹԵՐՍԱՆԷԻ մէջ սկսան նորոգուիլ Աճիւլլահ եւ Մուսլինէ Զաֆէր մարտանաւերը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ կառավարութիւնը ֆրանսական բանտերուն 1894 տարւոյ վիճակագրութիւնն հրատարակած ըլլալով, ըստ ընկալեալ սովորութեան, անկէ մէկ օրինակ ղրկեր է Դատական գործոց նախարարութեան։

ՀԵՌԱԳՐԱՏՈՒՆՔ.—Սողուք-Չէշմէի եւ Բերայի հեռագրատուններէն զատ, Եէնի-Ճամիի, Սիրքեճիի եւ Ղալաթիոյ հեռագրատունները մէն մի հեռագրէ յոտւլ անուամբ 100 փարայի աւելորդ ծախք մը կ'առնեն։ Սակայն ըստ որում Պոլսոյ զանազան կողմերն հաստատուած հեռագրական նոր մասնաճիւղերն այս տեսակ աւելորդ ծախք մը չեն պահանջեր հեռագիր քաշողներէ, Հեռագրական ու Թղթատարական վարչութիւնն որոշեր է դադրեցնել յոտւլ անուամբ այս աւելորդ ծախքն, եւ այս մասին Բ. Դրան հաւանութիւնը խնդրեր է։

ԹՈՒԶԼԱՅԻ մէջ երեք օր առաջ Տիմիդրի անուն երիտասարդ մը ծովը մտած էր լողանալու, բայց լողալ չգիտնալով խղդուելուն մօտ մնաց, երբ իր ազգականներէն Եանի անմիջապէս ծովը նետուեցաւ զայն ազատելու։ Տիմիդրի բոլոր ուժովը փաթթուեցաւ Եանիի, որով սա չկրցաւ լողալ եւ այսպէս երկուքն ալ խղդուեցան։

ԱՐԿԱԾ. —Մալխասեանի 5 թիւ շոգենաւն երէկ առաւօտ ժամ 1½ին Գաւր-գիւղէ մեկնելով, կամուրջ հասած էր եւ պարան կ'նետէր, երբ կղզինը բանող 19 թիւ շոգենաւն, որ ճամբան ուշ մնացած էր, իր յապաղումը դարմանելու համար, յանդգնեցաւ 5 թիւէն առաջ կամուրջին մօտենալու փորձ ընել եւ կամուրջին ու 5 թիւին մէջտեղը մտնել, որով ջուրերուն յորձանքին եւս չկրնալով դիմադրել, 5 թիւին վրայ ինկաւ եւ անոր քովի խուցերն ու անիւներուն ծածկոյթը ջարդ ու բուրդ ըրաւ։ Երկու շոգենաւերուն ուղեւորներն ալ սաստիկ երկիւղ կրեցին նաւապետներուն այս անչափ մրցման երեսէն։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԹԷՀՐԱՆ, 7 Սեպտ.—Պարսիկ կառավարութիւնը վերստին հաւաստեց օսմ. կառավարութեան թէ ամէն միջոց ձեռք առած է թող չտալու համար որ ապստամբող խումբեր Պարսկաստանէն օսմ. հողն անցնին։

ԱԹԷՆՔ, 7.— Դեսպանք ծանուցին հելլէն կառավարութեան թէ մեծ տէրութեանց մէն մին պատուիրակ մը տալով վեց անդամէ յանձնախումբ մը պիտի կազմուի որ պիտի հսկէ Յունաստանի հին եւ նոր փոխառութիւններն ե. այն հասոյթները զոր Յունաստան կ'յատկացնէ տուգանքի փոխառութեան։

Դաշնիքներուն մէջ բանակցութիւն կ'ըլլայ Կրետէի կազմակերպութեան մասին Բ. Դրան ծանուցագրին վրայ։

Նոր հրատարակութիւն Պաւէնց Գրատան

ՆԱԽԱՏԱՐԵՐՔ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԲՆԱՊԱՏՄԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ

Միջին դասընթացքի Ա. տարի

Ա. ՄԱՍ. ԲՆԱՊԱՏՄԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՔ

Ուսումն. Խորհրդոյ նոր ծրագրին համաձայն դասագիրքս Տարրական Նախակրթարանաց Միջին դասընթացքի Ա. տարւոյն պատրաստուած, Տարրական դասընթացքի համար նոյն անուամբ հրատարակուած դասագիրքէն անմիջապէս յետոյ կուգայ, ճոխացեալ բազմաթիւ պատկերներով ու մաքուր տպագրութեամբ։ Փօլ Պէռ, Կաստօն Պօնիէ, Կրիֆօնի եւ այլ ֆրանսացի ծանօթ մանկավարժական հեղինակութեանց հետեւողութեամբ յօրինած է Ենովք Թէյեան։ Գին 6 ղրուշ։ Տարրական դասընթացքի Բ. տարւոյն գինն է 5 ղրուշ։ 6—6

ՏՔԴ. ՃԻՒԱՃԵԱՆ

Մասնագէտ դարմ., ծննդաբերական եւ մորթային հիւանդութեանց.—Բերա, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց թիւ 4, ուր ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի։ 16—30

ՏՈՔԹՈՐ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, ... (ըստ տարիքի), ... երաշխաւորեալ։ «Սկոօրիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ ... ։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի ... վրայի յարկը հիւչ Զօղաչեանց դէմ)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 նոր բացուած Խրիմովէլի փողոց ամէն օր։

Յ. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատունին։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ	
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ո.	24 02
Ամենէն բարձր գին »	24 04
Ամենէն վար գին »	23 39½
Ռումէլիի երկաթ. գոց. ֆր.	115 75
Ամենէն բարձր գին	116 —
Ամենէն վար գին	115 37
ԲԱՑՈՒՄ, 27 Օգոստոս	
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. Օ. Ո.	24 —
Ռումէլիի երկաթուղի ֆր.	115 50
Օսմանիյէ »	— —
Ռէժի »	— —
Օսմ. Պանքա »	15 05
Քաէտր ժէնէրալ օթթօմ. »	7 07
Երկրագործական Պանքա »	9 —
Սօս. Օթ. Տոմպ է Վալ. Ա. Ո.	3 15
Օսմ. Ապահ. ընկեր. »	4 07
Թրամուէյ բաժնեթ.	685 —
» ժուխանա	230 —
Թրամուէյ պարտամ. ֆր.	496 —
Տէրքօսի ջուրի ընկ. »	332 50
Քարափ Կ. Պոլսոյ »	464 —
ՄԹԻԼԱՆՑ	
Քօնսօլիտէ ութ օրուան Օ. Ո.	3 —
» մէկ ամսուան » »	— —
Ռում. երկ. ութ օրուան » »	— —
» » մէկ ամսուան » »	— —
ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ	
20 ֆրանքնոց ղրշ.	87 09
Անգլիական ոսկի »	109 37
Բօլ Էմբէրիալ »	89 20
Քրիմէյ »	51 10
Մէճիտիյէ արծաթ »	107 34
Ռուպլի թղթադրամ Օ. Ո.	8 58
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ	
Լոնտոն 3 ամիս ղրշ.	109 1/16
Փարիզ 3 » ֆր.	23 10
Ֆիօրին մանտա »	10 95
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ	
ԼՈՆՏՈՆ, 7 Սեպտ.	
Օսմ. քոնսոլիտէ Սէրի Ա. Ա. Ո.	66 —
» » » Բ. »	39 25
» » » Գ. »	23 75
Դ.) բաց. »	22 37
) գոց. »	22 43
Փոխառութիւն Պաշտպ. Գ. Կ.	80 50
» Օսմ. 3½ % »	99 —
Օսմ. Կայս. Պանքա »	13 87
Այտընի երկաթուղի »	15 63
Եգիպտական Միացեալ »	107 25
Անգլ. քօնսօլիտէ Գ. Կ. »	111 50
Հելլէնական 5 % »	30 50
Մօնօբօլ հելլէնական 4 % »	34 50
Ռանթ » 4 % »	26 —
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888 »	95 —
» նոր » 6 % 1892 »	95 —
Փոխան. Փարիզի վրայ »	25 36¼
Դրամագեղչ »	2 —
ՎԻԵՆՆԱ, 7 Սեպտ.	
Փոխան. Փարիզի վրայ ֆիոր.	47 52
» Լոնտոնի վրայ »	119 95
Ռումէլիի երկաթուղի »	64 80
Օսմ. Ռէժի »	158 50
ՓԱՐԻԶ, 7 Սեպտ.	
Օսմ. քոնս. Սէրի Դ.) բաց. ֆր.	22 80
) գոց. »	22 65
» » » Բ. »	39 90
» » » Գ. »	23 90
Օսմանիէ »	— —
Ռումէլիի երկաթուղի »	117 50
Օսմ. Ռէժի »	337 —
Օսմ. Կայս. Պանքա »	599 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 % »	104 22
Քաէտր Լիօնէ »	790 —
Պանք տը Բարի »	864 —
Սուէզի բաժնեթուղթ »	3262 —
Իտալական Ռանթ »	94 10
Սպանիական արտաքին »	62 43
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25 210
Դրամագեղչ »	2 —
ՊԵՐԼԻՆ, 7 Սեպտ.	
Օսմ. փոխառութիւն 1888 մարք	93 50
Ռումէլիի երկաթուղի »	118 40
Անատ. երկ. պարտաթղթ. »	90 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս. »	20 255

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ Ի ՊՐՈՒՍԱ

Նոր տարեշրջանը կ'սկսի 6 Սեպտ. ըստ Լատ.։ Իրենց աղջկանց համար դպրոց մը փնտռող ծնողաց ուշադրութիւնը կ'հրաւիրուի այս հաստատութեան վրայ, ուր ընտանեկան հոգածութիւն, լաւ դաստիարակութիւն եւ բարոյական հրահանգ հաւասարապէս կ'մատակարարուին։ Ուսմանց ընթացքը կ'պարունակէ դասախօսութիւն այլ եւ այլ ճիւղոց գիտութեան եւ Հայերէն, Անգլիերէն ու Գաղիերէն լեզուաց, ինչպէս նաեւ դաշնակի եւ ձեռագործի դասեր։

Պայմանք. — Տարեկան թոշակ գիշերօթիկ աշակերտաց համար Օսմ. Ո. 12։ Դաշնակի դասի համար զատ Արծ. Մէճ. 12։ —Ընդարձակ տեղեկութեան համար դիմել ի վարժարան Թաղ Սէտ Պաշը եւ կամ գրել առ Մր. Թ. Ա. Պոլտուին։ 5—2

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԻԵՆՆԱՅ

Ի Կ. Պոլիս, Բանկալթի

Կ'փութանք հասարակութեան ծանուցանել որ վարժարանիս 41րդ տարեշրջանը պիտի բացուի սեպտեմբեր 1/13ին, երկուշաբթի օրն. իսկ դասախօսութիւնք պիտի սկսին նոյն ամսոյն 3/15ին, չորեքշաբթի օրը։

Վարժարանս ունի ութամեայ ուսումնական ընթացք մը, յորում կ'աւանդուին միջնակարգ վարժարանի յատուկ եւ ըստ պահանջման արդի ժամանակիս գիտութիւնները։

Վարժարանիս մէջ պարտաւորիչ են հայերէն, տաճկերէն, գաղղիերէն եւ գերմաներէն լեզուներն, նաեւ չատ մը գիտութիւններ. զոր օրինակ ուսողական գիտութիւնք, բնագիտութիւն, բնական պատմութիւն, աշխարհագրութիւն, եւն. եւն.։

Վարժարանիս մէջ աւանդուած ուսմանց եւ գիտութեանց լեզուն փոխնիակի հայերէն եւ գաղղիերէն է։

Զենք զանց առնել ծանուցանելու որ վարժարանս ուսողական գիտութեանց համար առանձինն վկայեալ (diplômé) ուսուցիչներ ունի։

Վարժարանս կ'ընդունի ո՛չ միայն գիշերօթիկ, այլ նաեւ ցերեկօթիկ եւ արտաքին աշակերտ։

Մանրամասն տեղեկութիւն առնելու փափաքողներն դիմելու են անձամբ կամ նամակաւ վարժարանիս Տեսչութեան, որուն հասցէն է՝

Վրժրն. Հարց Մխիթարեանց Վիեննայ ի Բանկալթի, Կ. Պոլիս

9—10 ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի խասսաի Շահանէդէ միւլազիմ օլունաճագ լաճիմ վէ միւթէֆերրիգաթըն գարարը գաթիսի մահը հալը Րումինին 30ընճը ճումաա էրթէսի կիւնիւ վէրիլէճէկինտէն, իթպայ թալիպ օլանլարըն՝ նէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 5տէն նըհայէթ 9ա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։ 3—1

24 աղօսթ. 313

* * *

Խազինէի խասսաի Շահանէդէ միւլազիմ օլունաճագ արբա վէ խուլաֆըն՝ մահը հալը Րումինին 30ընճը ճումաա էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, իթպայ թալիպ օլանլարըն՝ Խազինէի միւշարիլէյհայա նէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 9ա գատար կէլմէլէրի իլան օլունուր։ 3—1

24 աղօսթ. 313

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,433,000
ՀԱՍՈՅԹ 1895 ՏԱՐԻՈՅ 3,161,300

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,671,100
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1,245,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւններ ի գործ կը դնէն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասներն 20,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի.

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 5,000,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 100,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ. Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 կր. սենեակներն, առ ԴԱՆԻԷԼ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերյիշեալ եզկք Ընկերութեանց.

ԼՕԳՈՒՄԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՍԱՐԳԻՍ ԱԼԱՄԵԱՆԻ
Եսկի Զաղթիէի դէմ Նօ. 57

Սարգիս Ալամեան կ'չինէ տաճկական Լօգումի ամէն տեսակները մեծ յաջողութեամբ, և համեմատաբար աւելի աժան կ'ծախէ. Դիմողները շատ գոհ կ'մնան և տալիքով գուրգը դրկելու համար յանձնարարութիւններ ալ կ'ընեն. փոսդայով, կազինով, ևլն. Լօգումի տեսակներէն զատ, նուշով մասնաւոր անուշեղէն մ'ալ յօրինած է, որ մեծ ընդունելութիւն գտած է. Բ. Դրան հրապարակին մօտ կեդրոնական դիրք մ'ունի իր գործանոց. 6—2

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել որ ամէն օր մինչեւ կէսօր կը գտնուի նախկին տեղն Սկիւտարի չուգան Մանքէմէ փողոց պարբիկ ծխավաճառին վերի յարկը. Կէսօրէն վերջը Բերա Կալաթա–Սէրայի վարժարանին դիմաց Թիւ 200 արարՃըմանն Ա. յարկ Թիւ 3. Վկայեալ եւ ծանօթ ատամնաբոյժն յանձն կ'առնու ակռայի վիրաբուժական ամէն գործողութիւնք ի հարկին թմրեցուցիչ գործածելով. Նոր գրութեամբ կը պատրաստէ ակռան եւ դէմքի յարմար առանց հնարաւոր զսպանակի և արմատներու վրայ առանց քիմքի, պատուաստւոր արհեստական ամէն ձեւ ակռայ. Դիմողք գոհ պիտի մնան գիներու չափաւորութենէն եւ գործողութեանց կատարելութենէն. Գչ. խորհրդակցութիւնք ձրի. 38—53

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըբուլ – Միջերկրականի մէջ բեռնող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիա	3500	Թիպս	2500
Վլամէնս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնֆիս	3500	Նէբրիս	2500
Անիսլիս	3000	Բէյրա	2250
Ամօր	3000	Օսիրիս	2250
Անօբիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	Կասքոնի	1500
Ֆարօս	2750	Կրէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթըլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըբուլ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ՍԻՆԿԷՐ

ԼԱՒԱԳՈՅՆՆ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Կ. ՆԱՑՏԼԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎՆՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ի ԳԱԻԱՌՍ ԵՒ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

ԲԵՐԱ. — Մեծ-փողոց Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց.
ՂԱԼԱԹԻԱ. — 1. Սինկէր խան, Թիւնէլի եսլին. 2. Գարաքէօյի մօտ Թիւ 120, Շիշլիի Թրամուէյներու կայարանին դիմաց.
ՊՈԼԻՍ. — Սիրքէճի, Հոճա-Փաշա, Պապը Ալի Ճատտէսի Թիւ 11.

ԹՈՄԱՍ ՌՈՒՍԸԼ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

ընդ մէջ ՀՈԼ., Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՕՏԵՍԱՅԻ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալղամիօ	1069	Տօմինօ	937	Իտաքօ	5540	Բօլօ	510
Ալէքթօ	3607	Տուրօ	2383	Ծինօ	1080	Րիպթօ	2229
Անձէլօ	1541	Տրագօ	1713	Բլէազ	1053	Րինալտօ	1663
Արիոսդօ	2377	Տինամօ	504	Բօմբինօ	2307	Րօլլօ	1613
Գասանդօ	1822	Էպլօ	2464	Բօմպա	1700	Րոմէօ	1789
Գօրոտինօ	1264	Էլտօրատօ	1520	Լէօ	1053	Րօզարիօ	18[illegible]
Գրաւիօ	1076	Էրաղօ	1481	Լէբանդօ	2271	Սաֆօ	1113
Գլինօ	841	Ֆիտօ	954	Լիվօրնօ	1643	Ծիրիօ	1735
Գեֆֆալօ	4431	Ֆլամինգօ	1828	Լորէնցօ	3191	Սիլվիօ	1193
Գէյրօ	1671	Ֆլամինիօ	849	Մալմօ	724	Սքէրօ	1200
Գուլիսօ	1337	Ֆրանչիսգօ	4582	Մարէնկօ	2273	Թասօ	1328
Դումէօ	1244	Կալիլէօ	3060	Մարգէլլօ	3709	Թ. Ուիլսըն	1546
Դանդօ	1094	Կիդանօ	1243	Միքատօ	3557	Թօզիօ	3827
Զէրոյօ	2729	Կօզօ	1011	Միլօ	1057	Թոլէտօ	1470
Սիմէրօ	1834	Կրոտնօ	1695	Մոնդէվիտէօ	1735	Թօրրինօ	487
Պիլօ	2697	Հիլօ	775	Մուրիլլօ	2419	Ուրալինօ	2429
Փօլօրաշօ	4235	Հինդօ	1581	Նէրօ	1083	Վասքօ	1914
Քօմօ	1497	Հիմպու	3720	Օթելօ	4100	Վօլօ	1289
Քօնկօ	2906	Հօրասիօ	3600	Օթրանթօ	4036	Վօլթուրնօ	2396
Քօրսօ	895	Հումպէր	596	Օրլանդօ	1535	Նէտօ	1850
Ֆլաւօ	4811	Իտալօ	2354	Բալէրմօ	1637	Զէրօ	1200

Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Մաքրըմ, ընդհ. վաճառքով Հիւլէն հոս հասած է.

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ԲԻՋՕ.
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

ՊՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Հազի, հարբուխի, լուռնչի նուաղբեան, ընկերփեղբեան դէմ, ևլն.

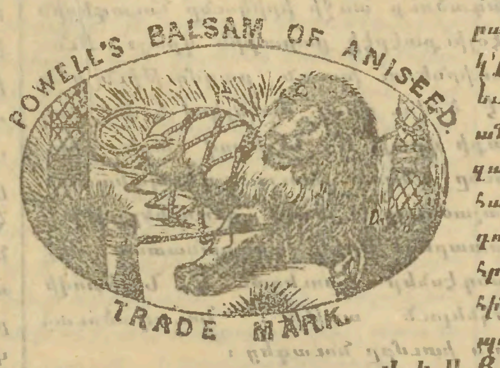

Այս Թանկագին դեղը տարօրինակ յատկութիւն ունի անմիջապէս դիւրեցնելու հարբուխը, հազը, կոկորդի ցաւը, դժուարաշնչութիւնը, ևլն.: Իր ազդեցութիւնը կ'ընէ կարծրացած մաղասը կակուղցնելով եւ արտաքսումը դիւրացնելով: Կոկորդի աննաճոյ խուխուռններով դիչեր ցերեկ հազացող եւ հանգիստը կորսնցնող անձինք կը հանգստանան եւ մէկ շիշը բաւ է հիւանդութիւնը բուժելու: Այս աննման դեղ հրաշքներ կը գործէ շնչարգելութեան, հինցած հազի, էնֆլիւէնցայի եւ ուրիշ պարագաներու մէջ:

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Սառրագրեալս, Թաղբշուէը Հազը էֆ., բնակեալ Տօլմա-Պաղչէ, Թիւ 25, կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր շնչարգելութենէ տառապելով համբաւաւոր բժիշկներուն դիմեցի եւ շատ սուղ վճարեցի, բայց օգուտ չտեսայ. հիւանդութիւնն օրէ օր սաստկանալու: Ինչ ընելիքս չէի գիտեր, երբ բարեկամներ խորհուրդ տուին որ դիմեմ Կալաթա, Վոյվոտայի պահակատեղին քով, Թիւ 95-97, Պ. Եռ. Բառունայի անգլ. վաճառատունը: Հոն ծախուած «ՊՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածեցի եւ 3 ամսուէն կատարելապէս բժշկուեցայ: Եւ զայն թեթեւ գործածելը մարդամիրական պարտք կը համարիմ: Կ. Պոլիս, 4 ապր. 92. Ստորգր. ԽՍԱՏ ՀԱԳԳԷ

Ընդհ. Մեթերանոց Էսմունտ Բառունայի անգլ. վաճառատուն Կալաթա, Վոյվոտա փողոցի 95-97. Կը գտնուի նաև բոլոր դեղարաններն և դեղավաճառաց քով:

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

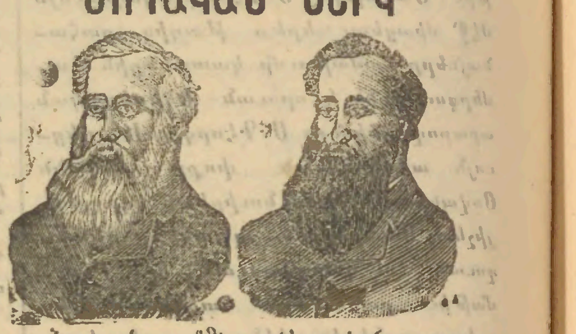

Նոր գիւտ մըն որ կ'բաղկանայ արմատներու նիւթէ ու խոտերէ, մազերու գոյնը սեւի կամ շագանակագոյնի կ'վերածէ մնականին նման: Սպիտակ կամ կարմիր մազերը կ'վերածուին բաց շագանակագոյնի և կամ մութ սեւի. Փորձը ցոյց տուած է որ այս ներկ ուրիշներէն գերազանց է և այնքան ենակերին նման է որ մանրադիտի դիտողն անգամ կ'խաբուի: Մազերուն անկումը կ'արգիլէ, թեփերը կ'վանէ ու մորթը կ'պահէ մաքուր: Գործածութեան եղանակը. — Գործածելէ առաջ օրուական ջրէն մը չարժել յետոյ փոքր չափ մը մանակի մէջ դնել և սանտրով կամ խոզանակ մը թեթեւ մը թրջելով մազերուն լաւ մը քսել, այնպէս որ ամբողջ փակելը թրջել մինչեւ չորնալը գլուխը բաց կենալ. Վաճառատեղին է Թուրքիոյ մէջ ի միակ գործակալին էսմէ Բառունայի. անգլ. ընդհ. մթերանոց 95—97. Ղալաթիա, Եիւքսէք-գալտըրըմ, Վօյվօտա, Կալաթա-Շիշլիի թրամվէյներու կայարանին մօտ.

ՀՐԱՇԱԼԻ ՍՊԵՂԱՆԻ ՄՈՐԹԻ

Այս հրաշալի պատրաստութիւն ցարդ գտնուած կ'րեցուցուն և ԲԱՑԱՐՁԱԿ ԴԵՂՆ է ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ամէն ձեւին համար. Տրված ձեւերուն աչքերէն և մարմնոյն այլ մասերէն ամէն բորբոքում կ'վանէ, և չեղած կ'ընէ — ՎԵՐՔԵՐ, ՊԱԼԱՐՆԵՐ, ԱՅՏՈՒՑՆԵՐ, ԲՇԱՏԿԵՂԻ խոկ (եթէ ժամանակին առնուի) ՈՒՌԵՑՔՆԵՐ ՄՈՐԹԻ ԲՈՐԲՈՔՈՒՄՆԵՐ, ՑՕՏԱՑԱՒՈՏ անզամներ, ՄԿՆԱՑՈՒՑՆԵՐ, ԳԼԽՈՒ վէրքեր, ՈՏՔԻ ցաւեր, ԳԵՂՈՒՄ, ԳԱՃԱՐՈՒՄ, ՁԵՌՔԻ քնուեցասուններ, դանակի ԿՏՐԱԾՆԵՐ, ԱՉՔԻ բորբոքումներ, լոմնոյն ՕՏԱՆԵԼԻՔ ԱՉՔԻ, ԷՐԱԾԻ համար մէկ հատիկ զեղծոր կ'զօրէ, ուր իմբեկի կորոսյ ի զկտէ կ'զնէն ԱՄՍԵԼՈՒ վէրքինք գիտու Թեփին, ՕԶԱՆՏԻ, ԲՈՐՈՏՈՒԹԵԱՆ, ԴՈՆՁԻ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ՀԻՒԾԱԽՏԻ, ԲՈՒՍԻ և նմաններին կազդուրութիւնները գերազանց դեղ և դարման:

Հրահանգ գործածութեան. — ՑՕՏԱՑԱՒԻ, ԳԵԼՈՒՄԻ, ՄԿՆԱՑՈՒՆՑԻ, և ՄԷՋՔԻ ԲՈՆՈՒԵԼՈՒ և այլ ամէն ներքին ցաւերու համար այս Օծանելիքով աղէկ շփէ օրն երկիցս. — ԱՆԴԱՄԱԼՈՒԾՈՒԹԵԱՆ համար օծէ ողնայարն և բռնուած մասն օրը մէկ-երկու անգամ. օծէ բորբոքած աչքն, առաւ երիկունքէ ԿՈՆՑԵՐՈՒՆ լաթ մը օծելով, նմանապէս ՈՏՔԻ ցաւերուն համար: Ամէն տեսակ ՎԷՐՔԵՐՈՒ համար այս սպեղանին դրէ վէրքն և շրջակայ բորբոքեալ մասերը գոցելու չափ մեծ լաթով մը, 24 ժամն անգամ մը փոխեցէք: Եթէ շատ թարախ հոսի կամ շատ ցաւ ըլլայ, կամ ՆԵՐՔ լաթն իջնայ, նշան է մօտալուտ ապաքինման: ՈՋԻՆԵՐ ՏՈՒՆ կամ ՆԱՒ պէտք է զուրկ ըլլայ սոյն սպեղանիէն: Գին 3 չիլ. 6 բ. և 5 չիլ մէկ տուփը: ՀՐԱՇԱԼԻ ՄՈՐԹԻ ՍՊԵՂԱՆԻ ԸՆԿ. որ յ'Օճուալ Մ. Նահ: Կ. Պոլիս, միակ կեդրոնատեղին ԷՏՄԸՆՏ ԲԱՌՈՒՆԱՅ, Ընդհ. Անգլ. վաճառատուն, 95—97 Կալաթա-Շիշլիի Թրամվայի կայարան, Վօյվօտայէ քով. Կ. Պոլիս:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Պորվէյսայի և Պոլսոյ մէջ կանոնաւորապէս բեռնող
Ա. կարգ 245 Փրանք
Բ. » 175 »

Ոսկեղէն եւ արծաթեղէն նաւուղէջին, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 1

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ԽՏՊԱՐԱՆՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» Օ ԱԳՐՈՍ
Կ. Պոլիս, Նօ 38, Պապը Ալի Ճատտէ

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»ի (71)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՏՈՔԹՈՐ ՌԱՄՕ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ռամօ գլուխը խոնարհեցուց և առանց ուրանալու ջանալու, այնպիսի ցաւագին ձայնով մը որ իր բարեկամին արցունքներ քամեց, պատասխանեց պարզապէս.

—Որքան տարաբախտեմ.

—Բայց ի՞նչ կայ, գոչեց Թալվան գրեթէ բարկութեամբ, գի իրեն անիրաւ ու անողոք կ'երեւէր բովանդակ վիշտն անոր զոր իր անձէն աւելի կը սիրէր.

Ռամոյի աչքերն արտօսր վառլով մը վառեցան.

—Ի՞նչ կայ կ'ըսես, պիտի գիտնաս հիմակ եղածը.

Ցեխոտաբայծին ձեռքէն բռնեց և առանց բառ մը աւելցնելու, իր ետեւէն քաշեց տարաւ զայն, դուրս ելաւ, նրբանցքներէն անցաւ, սանդուղէն վեր ելաւ, հանդուցեալին բնակարանին դրան առջեւ կանգ առաւ. Իր հետ տարած բանալիով բացաւ դուռն, և իր բարեկամներէն նորէն գրգռուած.

—Դիտէ' իմ բոլոր պաշտած բաներուս փլատակներըը. հոս ամէն ինչ կործանուած, պատռտած, աղտոտած, պղծուած է. Լաւ ուրեմն, հոս նուազ աւերակ կայ քան սրտիս մէջ, նուազ կեղտութիւն ու պղծութիւն քան մտքիս մէջ... Ինձ կը հարցնես թէ ի՞նչ կայ... Բարեկամիս գաւաճանութիւնը, կնոջ չըճնութիւնը կայ. Բովանդակ կեանքս պղծուած ու անպատուած է... Ահա թէ ի՞նչ կայ... Կը բաւէ՞ արդեօք քեզ, երբեւ ամօթ և երբեւ ցաւ. Եւ վերջապէս, հօ ալ իրքունք չունի՞մ մեռնելու ուզելու, այլ եւ չապրելու համար, երբ այս երկու թշուառականները մեռած են և այլեւս չեն տառապիր.

—Եւ ո՞վ կ'ապահովէ քեզ, ըսաւ Թալվան ծանրութեամբ, թէ այլեւս պիտի չտառապին. Ո՞վ կ'ապացուցանէ քեզ թէ անոնք ալ չեն տառապիր չարաչար. Եւ եթէ մինչեւ իսկ հարկիր անգամ աւելի արդահատելի ըլլար, արդեօք պատճառ մ'է որ այս աստիճան վհատիս. Միթէ մոռցա՞ր ինչ որ կայ շուրջդ պարկեշտ, բարի և անբիծ. Այլեւս զի՞ս ալ ի հաշիւ չես առներ. Եւ Ռոզիէ՞ն ը.

Ռամօ յօնքը պռստեց, գլուխը խոնարհեցուց, բայց պատասխանեց. Թալվան շարունակեց.

—Այս հեք փոքրիկն, որ անմեղ է կրած տառապանքներուդ մէջ, ինչո՞ւ համար պատասխանատու բռնած էք: Վեհանձնութի՞ւն է այս: Բանաւո՞ր բան է: Գոյութիւն ունենալէն ի վեր, դժբախտ միայն ունեցած է քեզ համար: Եւ դուն չափազանց յուզեր, ահաբեկեր, խռովեցուցեր ես զինքն, երբ նա կը պաշտէր քեզ... Հիւանդ է, և դո՛ւն ես պատճառը... Ռամօ, շատ սիրած եմ զքեզ, շատ կը յարգեմ քեզ, զի իմ կարծիքս է մեծ վրդ է, բայց չեմ կարող վերադարձնել մը գտնել քեզ...

Տօքթորը մօտիկ ըրած էր անկողին: Ցամառութեամբ լռութիւնն պահեց: Թալվան կը դիտէր զայն աղէկ:

—Միթէ բամս ըսեցի՞ր, հարցուց:

Ռամօ գլուխը խոնարհեցուց իրեն համաձայնական պատասխան:

—Աղջկա՞նդ վրայ կը խօսիմ, կրկնեց Թալվան ողբալութեամբ, կը հասկնա՞ս, աղջկա՞նդ վրայ...

Տօքթորը վեր առաւ իր ճակատը զոր խոհունն խորշումներ կ'ակոսէին, եւ խուլ ձայնով մը կրկնեց:

Աղջի՞կս: Այդ մասին շատ առանձնո՞վ ես:

Թալվանի դէմքը խիստ երեւոյթ մը առաւ, և հաստատ ձայնով մը ըսաւ.

—Եթէ սիրտդ չէ կանխած պարտականութիւնն ինչ որ ալ ըլլայ, պիտի չքմեղէ համոզելու զքեզ: Ռամօն պիտի փոխեմ գործածած բառերս: Տանդ մէջ, երկու քայլ անդին, մարդկային արարած մը կայ որ կը տառապի և զոր կրնաս միտփէլ, և կը հարցնեմ քեզ թէ երբեւ մարդ պիտի զլանա՞ս անոր մօտեն քով երեւիլ, կամ երբեւ բժիշկ պիտի շուզե՞ս խնամել զայն.

Ռամօ բնաւ պատասխան չտուաւ, բայց սենեկէն դուրս ելաւ, և իր եւեւէն ունենալով իր բարեկամն, դէպ ի հիւանդին բնակարանը դիմեց: Դուռը բաց և սրահը մթութեան մէջ էր, սենեկին պատուհաններուն վրայ դրուած կանթեղի մը նըշոյլը լուսանցին գիծ մը կը գծէր: Այս լոյսին մէջ, երկու մարդոց ստուերաձայնէն, երեւցաւ Ռոպէր: Ճանչնալով զՌամօ, չկրցաւ զսպել ուրախութեան չարժում մը, զոր Տօքթորը շատ լաւ կը ճանչնար և զոր անձնիւր ոք կ'ընէր, երբ տեսնէր թէ Ռամօ իր օգնութիւնը կը բերէր սիրելի էակի մը վրայ կեանքը վտանգի մէջ էր: Ռամօ ցնցէը մեկզի ըրաւ աչքերով որ ընդառաջ կուգար եւ սրահը ցոյց տալով անոր, ըսաւ կարճ ձայնով.

—Հոդ կեցի՛ր և սպասէ:

Ռամօ անցուց զԹալվան և անոր ետեւէն մտաւ սենեակը: Աղջիկն մինչ տարածուած էր անկողնոյն մէջ. գլուխը ցաւագին կերպով թաւալելով երեսի բարձին վըրայ, եթէ թէ իր ցաւն հանդարտեցնելու ամենէն յարմար դիրքը կը փնտռէր. Կիսափակ աչքերն ակնարկ չունէին. Տժգունութիւն մը կը տարածուէր դէմքին վրայ, աւելի որոշապէս ցոյց տալով խիստ ու անչարժ դիմագիծերուն կարկամութիւնը, քարեղէն դիմակի մը դիմագիծերուն պէս. Թալվան մօտեցաւ և Ռամոյի ցոյց տալով դեռատի աղջիկն, ըսաւ.

—Կ'երեւի թէ չարաչար կը տառապի: Նայէ հեք փոքրիկն, նոյն գաւա՞կն է զոր երեկ կը տեսնէինք այնքան թարմ, վարդագոյն, վառվռուն, իր ժպտուն գեղեցիկ շըրթունքներով և խնդափայլ աչքերով:

—Ո՛չ միեւնոյն զաւակը չէ, ըսաւ Ռամօ խուլ ձայնով.

—Մէկ վայրկեանը բաւական եղաւ, շարայարեց Թալվան, ըրպէս զի այս կործանի առողջութիւնն անհետանայ, որպէս զի այս երիտասարդուհի ծաղիկը թառամի. Եւ անուշիկ արարածի մը, զոր մեր կենաց դժբախտութիւնը կը հպմարինք, կրած այս բովանդակ չարիքը քեզմէ կը բղխի.

—Ինձմէ՛, կրկնեց Ռամօ տխրութեամբ, իր բարեկամին ուղղած այս մեղադրանաց դէմ առանց բողոքելու:

—Եւ անզգայ աչքերո՞վ կը դիտես զայն, շարունակեց Թալվան, քո՛ւն որ երեկ խանդաղատանօք ու սիրով կը դիտէիր զայն. անշարժ ու անգութ կը մնաս անոր առջեւ, դո՛ւն որ ամէն ինչ պիտի լքանէիր վազելու համար, եթէ մէկն եկած իմացուցած ըլլար քեզ թէ ամենադոյզն բան մը պատահած էր անոր, թէ անիմաստ ցաւով մը կը տառապէր. Եթէ կանխաւ ըսէին քեզ թէ այսքան պիտի վատթարանայիր, ո՞չ ապաքէն պիտի պատասխանէիր թէ անկարելի էր:

Թարգմանեց Բ. Մ. ՊՕՂԱՃԵԱՆ (Շար.)